

CAMPINIA

DRIEMAANDELIJKS SLAD VAN HET STREEKARCHIVARIAAT

NOORD-KEMPENLAND

2e jaargang

juli 1972

nr. 6

Redactie: W. Klaasen, Arenivier

Redactieadres: Torenstraat 1, Rijschoot
tel. 04997 - 1424, toestel 0C2

De prijs voor een abonnement bedraagt ± .1,00 per jaar, 2 ronden
postgirorekening en de gemeente Rijschoot draagt bij:
abonnement Campinia.

Uitgeversrecht: Streekarchivariaat Noord-Kempenland

N.B. Op schriftelijk verzoek kan toestemming tot overname worden gegeven.

L.S.,

Volgens onze aankondiging in aflevering 5 zou in de thans voor U liggende uitgave een begin werden gemaakt met publikaties aangaande oude dog tenten en het oude heem van andere Kempische gemeenten. Tijdens onze voorbereidingen geraakten wij echter door omstandigheden in grote tijdnood en kon ons plan nog niet werden uitgevoerd. Wij hopen lichter in de volgende aflevering hiermede wel te kunnen starten.

In deze aflevering ziet U voer het eerst enige reproducties van oude tekeningen en dokumenten, die onze lezers ook visueel dichter bij de wereld van toen zullen plaatsen. Hoofdstuk V ("De oorkonden van Best en Oirschot vanaf de 14e eeuw", thans V a) kon worden uitgebreid met "De Veldhovense oorkonden (Oerle, Zeelst, Veldhoven-Zonderwijk) vanaf de 13e eeuw" CV b).

In hoofdstuk X zult U een inleiding aantreffen pp onze achtste vervolgrubriek, die over de oude Kempische leenregisters zal handelen. Deze registers werden op het. Algemeen Rijksarchief van België te Brussel aangetroffen. Wij mochten de heer J.Vriens, verbonden aan het rijksarchief in 's-Hertogenbosch, bereid vinden zijn desbetreffende vondsten in ons blad te publiceren en te beschrijven.

Zeer verheugend zijn de toezeggingen van kollega's, vakgeleerden en gedegen amateurs, om bij de dokumentaire opzet van onze periodiek hun deel bij te dragen. Aan de heer F.W.Smolders, Maximiliaanstraat 36 te 's-Hertogenbosch, willen wij hierbij onze bijzondere dank betuigen voor het doornemen en deskundig korrigeren van enige belangrijke hoofdstukken bij iedere aflevering van CAMPINIA.

Wij zijn dankbaar voor de vele blijken van belangstelling en waardering, die ons mondeling en schriftelijk bereikten. Ons gezamenlijk streven kan ertoe bijdragen, de goede verworvenheden van onze voorouders voor onze moderne wereld in herinnering te houden, om de historische evolutie beter te doen begrijpen en in aansluiting op oude principes en technieken wederom een nieuwe era van geestelijk en materieel herstel te helpen inluiden.

De redaktie.

In Memoriam P.W. Smulders t

Op 26 juni j.l. bereikte ons het smartelijk bericht, dat de heer P.W. Smulders, Maximiliaanstraat 36 te 's-Hertogenbosch, een bijzondere vriend van Campinia, was heengegaan.

Velen hebben van zijn gedegen kennis en ervaring kunnen profiteren.

Hij was een vraagbaak voor archivariissen, historici en ontelbare amateurs, een groot geest in een zeer bescheiden kleed, een overtuigd christen en een fel. tegenstander van het "zogenaamde". Wij zullen zijn gedachtenis in. ere houden. Itij roste in. Gods vrede.

De redaktie van Canpinia

I.	Michieleke begraven te Veldhoven opgetekend door Cornelius Rijken)	44
II,	De vrijwillige rechtspraak in de dingbank Zeelst Veldhoven-Blaarthem (vervolg)	45
	De notulen der vergaderingen van schepenen, burge-meesters, armmeesters, kerkmeesters, zettters en notabelen der in de dingbank van Zeelst-Veldhoven-Blaarthem verenigde dorpen (vervolg)	50
IV	Het jaarkeurboek van de vrijheid en Heerlijkheid Oirschot-Best (vervolg)	55
	a. De oorkonden van Best en Oirschot vanaf de 14e eeuw (vervolg)	60
	De Veldhovense oorkonden (Derie, Meerveldhoven, Zeelst, Veldhoven, Zonderwijk)	65
VI.	Oude toponymica (vervolg)	69
VII.	Genealogica (vervolg)	71
VIII.	Huizen en hun bewoners te Oirschot van de zeven-tiende tot de twintigste eeuw (vervolg)	82
IX.	De expositie "Oirschots Binnenhuis"	88
X.	Lijst van Kempische steden, vrijheden en dorpen in 1437 met opgave van het aantal huizen (arm en belastbaar)	89
XI.	Lezers leveren hun bijdrage	90
	1, Aantekeningen van de heer P.F.M.Rosier te Best, bij de oude toponymica: De Vleut, Gunterslaer, Mosselaar, De Pailjaart, Schoor, Ekkersrijt	90
	2. Genealogie Teurlincx, door H.Teurlincx, Eindhoven	91
	3. Nog eens:"Wie was Mechtelt Lintermans?" door Mr.L.Lieuwes te Haarlem	98
XII.	Oirschotse leengoederen (Oirschot en Best) (door J. Vriens)	99

— — — — —
FOTO'S en KAARTEN

	Schepenoorkonde van 's-Hertogenbosch 17 augustus 1346 (zie V. a nr, 43)	61
	Oorkonde van Henricus, Elekt-bisschop van Leuven in de oktaaf van Maria geboorte 1251 (zie V. b nr. 4)	68

	Het Marktpllein van Oirschot (primitieve tekening van 1620)	78
	Markt - Zuidzijde volgens de oudste kadastrale kaart met lijst van oude namen der huizen op bladzijde	79 80
	Oude tekening van "De Ster" (Molenstraat 2, hoek Rijkessluisstraat) (zie VIII. nr. 11)	81
	Oude tekening van "De wildeman" (Zie VIII. nr. 12)	85

I. MICHIELEKE ⁽¹⁾ BEGRAVEN TE VELDHOVEN

(sprookje opgetekend door Cornelius Rijken, onderwijzer te Veidhoven, in 1930).

Slechts op 'n paar plaatsen in de Zuidelijke Meierij hoorde ik van dit eigenaardige gebruik gewagen. Te versel heette men het: het tod-demanneke begraven. In Zuid-Limburg werd het "kermiskindje" begraven. Men wilde er mee te kennen geven, dat de kermisdagen voorbij waren en de kennispret geëindigd.

Vroeg in den avond van den laatsten kermisdag (laatst donderdag in augustus) werd een manneke gemaakt van een peen of 'n bietwortel ter grootte ongeveer van 20 cm en gekleed in een rokje, zoodat het gevoegelijk in een sigarenkistje van 100 stuks kon geborgen werden. 't Werd omgedragen van herberg naar herberg, gevolgd door 'n "schip" belangstellenden. Iedereen moest het ventie zien, elk een had een toepasselijk mord, een gepaste aardigheid voor hem over, er werd mee gegekscheerd, hem werd zelfs om zijn dorst te .lesschen een fijne drank gepresenteerd, dien hij gretig verslond. Tegen al die drukte en wederwaardigheden bleek "Michieleke" niet bestand; het werd ziek, doodelijk ziek. Het werd te bed gelegd, in het kistje, toegedekt ii een half-schemer-donkere kamer geplaatst. Een zijner intiemste vrienden hield trouw bij hem de wacht, terwd. jl de anderen in de aar grenzende gelagkamer in eenigstins gedrukte stemming voortgingen hun bierpotjes te ledigen en voortdurend op de hoogte bleven van den toestand van den zieken. Die toestand verergerde, nam zelfs 'n gevaarlijke wending. Een "dokter" moest geraadpleegd worden. Een uit den kring kwam naar voren, onderzocht het kranke manneke in- en uitwendig en stelde de diagnose. Michieleke zou weldra het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Zijn testament moest dus gemaakt worden. De "notaris" boekte zijn uitersten wil op 'n groot vel Hoilandsch papier. Velen zijner vrienden werden "bedacht"; de een kreeg dit, de andere dat uit de nalatenschap.

En Michieleke gaf den geest. Een algemeene droefheid, zich uitende in 'n onbedaarlijk gehuil, maakte zich van allen meester. Zijn grafje werd gedolven, daar,- Onder den "lantaarnpaal" th), vlak voor de woningen van Burgemeester Jaspers (teug. 1891) en Notaris De Wit (1^r 22 febr. 1909). En daar zou Michieleke begraven worden, doch pas na tienem, want dan werden de herbergen door de poltie gesloten. Dan verliet de stoet het "sterfhuis" (bij Franke v.d.flUrK, 1^r 1899 in den aanvalligen leeftijd van 93 jaren); kleine, brandende kaarsjes droeg de rouwstoet; een zacht gesnik, sans ontaardende in 'n luid gehuil, vertolkte de algemeene droefheid. Cp 't "kerkhof" werd 't kistje aan den rand van het grafje neergezet en een ieder kreeg het voorrecht nog 'n laatsten blik te werpen op het. steflelijk overschotje, dat weldra aan aller oog zou werden onttrokken.

Daar trJd uit den stoet een naar voren en schilderde in. roerende taal de goede eigenschappen en deugden van den ontslapene. Dan zonk het kistje :n het kuiltje weg; één der naaste magen wierp er de eerste "kele~hep" aarde Op en het graf sloot zich.

En allen gingen heen naar huis toe in deftige stemming en geen enkele wanklank werd gehoord. De kermis was gesloten.

erki Toen de pastorie in 1899 op de plek verrees waar ze nu staat, dus in de onmiddellijke nabijheid van 'Michieleke's kerkhof" en Pastoor Achterbergh (1896 - 1919), die tot dan steeds buiten 't gewoel der kermisvreugde was gebleven (hij zetelde in de "ouwe pastorie", 400 m afstand van het centrum), ver van, ingenomen bleek te zijn met de ver-tooning op den laatsten kermisavond, en dientengevolge er zich-met hand en tand tegen verzette, - sedertdien wordt "Michieleke" niet meer begraven.

-
- (1) "Niche komt men toch aan dien "vleienden" naam `Michieleke`?" heb ik me zelven vaak afgevraagd.
 - (2) Er stond in 't heele dorp slechts één lantaarnpaal, vlak voor de deur der "grootte Heerera" (Burgemeester en Notaris).

II. DE VRIJWILLIGE RECHTSpraak IN DE RINGBANK ZEELST-VELDHOVEN-BLAARTHEN.

(vervolg)

205.	23-8-1615	blz. 78/2
Jan Gerartssen heeft mede namens zijn broer Adriaen overgedragen aan Andries Henricxen twee derde van een jaarlijkse rente ad 2 Carolus-gulden die Cornelis Jan Rastiaens vroeger aan Gerard Janssen beloofd had (te betalen op St.-Jan Baptist).
Schepenen: Willem Marcelis - Michiel Pauwels.		
206.	23-8-1615	blz. 78/3
Jan Willemsen verklaart schuldig te zijn aan Anna, de weduwe van Henrick Goijartsen, en haar momber van Lichtmis jl. tot over 3 jaar de som van 50 gulden (lening) tegen een jaarlijkse rente van 3 gulden, eerste betalingstermijn Lichtmis a.s.,
Schepenen: Wilhelmus - Michael.		
207.	30-8-1615	blz. 78/4
Jan Ancemssen en Ancem Peterssen verklaren schuldig te zijn aan Matheus Woutersen van 1 september a.s. tot over 6 jaar een bedrag van 75 gulden tegen een rente van 6 gulden en 5 stuiver per jaar per honderd, eerste betalingstermijn 1 september 1616.
Schepenen: Willem Marcelis - Michiel Pauwels.		
208.	1-9-1615	blz. 78/5 - 79/1
Jan en Peter, kinderen van Michiel Peterssen, verklaren schuldig te		

zijn aan Peter Janssen Bonnen een jaarlijkse som van 22 gulden 5 stuiver (lening), eerste vervalddag Lichtmis 1616. Deze rente mag worden afgelost op Lichtmis met een bedrag van 321 gulden, opzegtermijn een kwart jaar tevoren.

Schepenen: Michiel Pauwels - Willem Marcelis.

209. 3-9-1615 blz. 79/2

Jan Michielssen verklaart schuldig te zijn aan Jan Lambertssen Permisspelen van Lichtmis j.l. tot over 6 jaar de som van honderd gulden tegen een jaarlijkse rente van 6%, eerste vervalddag Lichtmis a.s.. Hiermede is gekasseerd een schuldbrief van Jan Michielssen aan Jan Lambertssen eerder uitgeschreven.

Schepenen: Michael - Wilhelmus.

210. Z. 23-8-1615 blz. 79/3

Peter Geritsen verklaart schuldig te zijn aan Henrick Arts en Willem Marcelis als provisoren van de Tafel van de H.Geest te Zeelst, van 25 maart 1614 tot over 4 jaar de som van 71 gulden tegen een jaarrente van 16 penningen, eerste vervalddag 25 maart 1615 ja.. Hiermede is gekasseerd een vroegere schuldbrief van Peter Geritsen aan Joost Marcelis.

Schepenen: Willem Marcelis - Michiel Pauwels.

211. Z 18-3-1614 KOPIE blz. 79/4 - 80/1

Joost Marcelis heeft de Raad van Brabant te Brussel verzocht hem permissie te willen verlenen, een bedrag van 300 Rijns gulden aan het Godshuis van de H.Geest te Zeelst te mogen legateren. Als eremer van houtwerk (schotels, lepels, spillen etc.) was hij voor 8 jaren door de dood van zijn vrouw met vier kleine kinderen in armoede geraakt. Goede lieden hebben hem toen zodanig geholpen, dat hij met hun giften behoorlijke middelen heeft kunnen verwerven. De Raad te Brussel heeft deze permissie verleend op bovenvermelde datum.

Was getekend: N. Lombaerts.

212, Zo.-Ve. 20-8-1615 blz. 80/2

Jacob Tielmans heeft overgedragen aan Jan Jan Hansen een akker te Zonderwijk Velthoven (belendende percelen: Wouter Corstiaens en Winrick Henrick) los en vrij. Jaarlijkse rente uit deze akker aap. Wilbert Janssen Schoemaeker 1 mud rogge van Oerlese maat uit een meerdere rente of hefbrief.

Schepenen: Jan Jacops - Pauwels ltbthijssen.

213. Zo.-Ve. 20-8-1615 blz. 80/3

Jan Jan Hanssen verklaart schuldig te zijn 1 mud rogge jaarlijks uit een akker te Zonderwijk Velthoven (belendende percelen: Wouter Corstiaens en Winrick Henrick) aan Wilbert Janssen Schoemaeker en diens erfgenamen.

Schepenen: Jan Jacops Pauwels Mathijssen.

214. -Ve. 20-8-1615 blz. 81/1

Kuenegunda Jan Janssen met haar momber en haar zoon Jan Hanssen hebben overgedragen aan Jacop Tielmanssen de halve schuur met de plaats waarop deze staat. te Zonderwijk Velthoven (belendende percelen: de Straat, de schuur van Jacop, de kinderen van Pauwels Janssen, Jacop Tielmanssen) los en vrij.

Schepenen: Jan Jacops - Pauwels Mathijssen.

215. Zo.-Ve. 3-9-1615 blz. 81/2

Everart Teureijssen verklaart schuldig te zijn aan Andries Ansems ten behoeve van Dierick Janssen van Hoeve als rente van 150 gulden elk jaar op Lichtmis 9 gulden 8 stuiver uit een huis, hof en erf te Zonderwijk (belendende percelen: het Godshuis van Postel, Gerart Henrick, Corstiaen Laureijssen, de erfgenamen van Jan Denen en de Gemeijnt) en uit een Bocht (belendende percelen: het Godshuis van Postel, de Boschweg, Corstiaen Laureijssen). Deze rente kan worden afgelost met 150 gulden en betaling van alle verschenen pachten, opzegtermijn een half jaar tevoren.

Schepenen: Jan Jacops - Pauwels Mathijssen.
(Afgelost in 1619)

216. 23-7-1615 blz. 81/3

Catharina, de weduwe van Peter Gijsberts, en haar momber Arian Peter Tempelers verklaren, dat de schuldbrief aan Gijsbrecht Antonis Witten met een jaarlijkse rente van 6 gulden d.d. 26-12-1562, beloofd door Willem Gerits, is afgelost.

Schepenen: Pauwels Mathijssen Henrick Willanssen.

217. 2-8-1615 blz. 82/1

Jan Jacobs en Frans Ariaens als mombers van de minderjarige Peter Artssen verklaren schuldig te zijn aan Aleijda, de weduwe van. Dierick Peters, wegens genoemde minderjarige van 12 augustus a.s. tot over 4 jaar 50 gulden tegen een jaarlijkse rente van 3 gulden 21 stuiver. Hiermede zijn de 25 gulden gekasseerd met 4 jaar achterstand, die Pauwels Thijssen en Peter Wouters namens Peter Artssen op 12 augustus 1611 aan Dierick Peters beloofd hadden, tevens is hiermede gekasseerd een schuld van 3 lopen rogge met 13 jaar achterstand aan Dierick wanden Brouck.

Schepenen: Jan Jacops Pauwels Mathijssen.

218. Zo.-Ve. 7-9-1615 blz. 82/2

Jan Frans Hooben verklaart schuldig te zijn aan Pauwels Mathijssen voor 100 gulden alle laar op Lichtmis 6 gulden, eerste vervalddag Lichtmis 1617 en wel als rente uit een akker, genoemd "De Cortte Vieren", te Zonderwijk Velthoven. (belendende percelen: erf Frans van Nuenen, Jan Nijcen, Anna, de weduwe van Jan Lippen van Vesse, de Gemene Weg) en uit een akkertje aan de Kerkenput (belendende percelen: Jan Nijcen, Art Janssen, pastorie, Weg). Hiermede is afgelost een

rente van 6 gulden jaarlijks, die Willem Gerit Huijben op 26-12-1562 beloofd had aan Gijsbrecht Antonis Witten.

Schepenen: Henrick Willems - Jan Jacobs.
(Geheel afgelost in 1654 voor schepenen Peter Wouters en Frans Hen-

219. 2. 7-9-1615 blz. 82/3 - 83/1

Jan Ansems verklaart schuldig te zijn aan Anna, de dochter van Pauwels Mathdjsen, per ?aar op Baemisdag 12 gulden en 10 stuiver (eerste vervalddag Baemis a.s.) en wel uit een huis met hof en aangelag in Cleijn Eijndhoven te Zeelst (belendende percelen: Jan Janssen Staessen, Jan iewens). Met deze schuldbrief is gekasseerd een vroegere schuldbrief van 200 gulden, beloofd door Jan Ansems aan eerder genoemde Anna (100 gulden smartegeld en 100 gulden voor haar uitzet). Het geheel kan worden afgelost met 200 gulden en betaling van de verlopen pachten, opzegtermijn een half jaar tevoren.

Schepenen: Henrick Willems - Jan Jacobs.
(Afgelost op 30-12-1628 met. consent van Jen heken Pauwels Mathijssen).

220. Zo.-Ve. 12-9-1615 blz. 83/2

Henrick Hermans heeft overgedragen aan Dierick Peters zijn aandeel en kindsgedeelte in buis, hof en aangelag, zoals Goijart Hermans in benening gegeven had aan Jan Peterssen en zoals Dierick van Jan Peters in naderschapverkregen heeft op 7-1-1615 te Schoot in de parochie van Zonderwijk Velthoven.

Schepenen: Pauwels Mathijssen - Jan Jacobs.

221. Zo.-1'e. 12-9-1615 blz. 83/3

Lenart Hermans, gemachtigd door Anna, de dochter van Peter Jacobs (haar moeder was Trijntken Jans van Vreen uit Westfalen), ook namens de jongere broers en zusters van Anna en geassisteerd door Jan Willemsen de voogd van deze jongere kinderen, heeft overgedragen aan Dierick Jacobs en Joris Henricxen het kindsgedeelte dat hun was gegeven door en aangestorven van Jacop Janssen, hun grootvader, in huis, hof en aangelag te Schoot in Zenderwijk Velthoven.

Schepenen: Pauweis Mathijssen - Jan Jacobs.

222. 12-9-1615 blz. 84/1

Henrick Hermans verklaart, dat hem door Pauwels Mathijssen namens de kinderen van ~riek Vaessen een bedrag van 25 gulden is betaald als rest van de 50 gulden, die wijlen Gielen Crijns vroeger aan Herman Goijaxts had beloofd.

Schepenen: Jan Jacobs - Henrick Willemsen.

223. 13-9-1615 blz. 84/2

Peter Francen verklaart, dat hem door Jan Art Mateeusen een tiende eilreite in een kapitaal van 100 gulden met de rente ten volle is betaald, zoals dat Peter van zijn grootvader Peter Rutten is aangestor-

ven.

Schepenen: Willem Marcelis - Michiel Pauwelssen.

224. 22-9-1615 blz. 84/3

Reijnder Peterssen verklaart schuldig te zijn aan de kinderen van Andries Henricx te weten Michiel en Alit Driessen uit de goederen van Libbeken Driessen, de moeder van Reijnder Peterssen, 32 gulden ineens na de dood van Libbeken (zonder rente). Deze 32 gulden zijn besteed aan reparaties en vertimmering in het huis, waarin Libbeken en Dries thans wonen.

Schepenen: Henrick Willems - Jan Jacobs.

225. 2. 24-9-1615 blz. 84/4

Jan Roeffszoon heeft overgedragen aan Henrick Artssen en Willem Marcelissen als H.Geestmeesters van geelst een rentebrief van 5 gulden jaarlijks met een verschenen pacht en een lopende, zoals Antonis Henricx, Axiaen Antanis, Henrick Antonis en Jan Antonis volgens schepenbrief van 1-7-1589 aan hem hadden beloofd.

Schepenen: Michiel Pauwels - Willem Marcelis.

226. Str. 1-9-1615 blz. 8⁴/₅ - 85/1

Jan Reijners heeft overgedragen aan Metken, de weduwe van Luijcas Wairavens, en haar kinderen een stuk beemd te Strijp (belendende percelen: koper, Gemene Straat, Joost Mateeusen, de Rundtgraff) los en vrij.

Schepenen: Wilhelmus - Michael.

227. Str, 1-9-1515 blz. 85/2-3

Mariken, de dochter van Jan Danen, en haar man en momber Joost Andriessen hebben. Metken, de weduwe van Luijcas Walraven, verzocht, de beemd die laatstgenoemde heden van Jan Reijners heeft verkregen, op grond van naderschap over te geven, aangezien Mar.iken de verkoper nader in den bloede is. Alle kosten zullen worden gerestitueerd. Joost Andriessen, man en momber van Mariken, draagt daarna de naderschap die Mariken heeft gedaan, over aan genoemde Mechteld en stelt deze geheel in zijn plaats.

Schepenen: l'allhelmus - Michael.

228. 2. 8-9-1615 blz. 85/4

Jan Ansems als man en momber van Catharina en Jan Jacobs als man en momber van Mariken Marcelis hebben een overeenkomst gesloten aangaande de scheiding van een gracht of wal te Cleijn Eijndhoven in Zeelst: aan Jan Ansems is "toegelocrehet stuk aan de Straat (belendende percelen: Jan Ansems, Jan. Jacobs), aan Jan Jacobs is toegedeeld het stuk tussen het erf van de twee Jemen en Herman Andriessen. Jan Ansess heeft hiervoor aan Jan Jacobs geschonken een eik op de scheiding van de twee erven.

Schepenen: Wilhelmus - Michael.

229. Z. 2-10-1615 blz. 85/5 - 86/2

Henrick Janssen, vorster dezer dingbank, en. Mancken, dochter van Jan Sijmons, zijn zuster, met baar momber Lambert Artssen, hebben een overeenkomst gesloten aangaande de erfdeling der goederen, die hun zijn aangestorven van hun vader Jan Sijmons en hun moeder Anna. Aan Henrick is ten deel gevallen: het woonhuis met het achterhuis en de kamer daaraan gelegen, echter niet de grond waarop het huis staat. Het huis zal mogen blijven staan zolang Henrick Janssen. zulks aan zijn. kinderen en erfgenamen zal toestaan. Verder verkrijgt Henrick drierde van het aangelag, waarvan hij aan Mariken 10 roeden zal geven voor haar aandeel in de Zoeacker (belendende percelen: Lambert Artssen, de Gemene Straat, Jan Stoffels, Mariken). Tevens wordt hem toegedeeld een akker in de Beeckacker genoemd de Zoeacker (belendende percelen: Heijlken Jan Denen, Lambert Artssen, Andries Henricx, het Ilasbosch-erf), Tenslotte verkrijgt hij ook de gehele voodpoting op de Groene Straat naar de Biesenhoeve met de "boschappelboom" hij het huis en de halve pereboom, waarvan bij de a.s. pacht elk de helft zal mogen oogsten. -Aan Mariken is ten deel gevallen: de kamer en de grond waarop het woonhuis staat, een vierde van het aangelag en 10 roeden van Hendricks gedeelte voor haar aandeel in de Zoeacker (belendende percelen: de Gemene Straat, Lambert Artssen, Henrick Janssen).

Schepenen; Dierick van Peoff - Ariaen Janssen.

230. Zo.-Ve. 15-9-1615 blz. 86/3 - 87/2

Jan Peter Hoppen machtigt zijn zwager Jan Peter Rutten tot de verkoop van de "Leeggin Acker". Laatstgenoemde draagt deze akker, gelegen aan de Schoterstraat te Zonderwijck Velthoven, over aan Jan Ilenriexen, (de belendende percelen van deze akker zijn: de kinderen van Vaes Goijarts, Peter Lenarts, Willen Bilijberts, Jan Francen) los en vrij, behalve daaruit te betalen 1) vijftig gulden ineens aan de erfgenamen van Mariken Henricx, 2) drie oort en ddn penning cijs per jaar aan het Kapittel van Boij. Jan Henricxen verklaart voor deze overdracht schuldig te zijn aan Jan Peter Rutten en aan diens zwager Jan Petersen 75 gulden tegen een jaarlijkse rente van 16 penningen, eerste vervaldag Lichtmis 1617.

Schepenen: Henrick Willemsen - Jan. Jacobsen.
(Afgelost 1642)

III. DE NOTULEN DER VERGADERINGEN VAN SCHEPENEN, BURGEMEESTERS, ARMMEESTERS, KERKMEESTERS, ZETTERS EN NOTABELEN DER IN DE DINGBANK VAN ZEELST-VELDHOVEN-BLAARTHEN VERENIGDE DORPEN.

--
Ivel ,Ini

8-9-1775 2/44r

Volvidering van de .looptors Hendrik Pveter Renders en de burgemeesters van Zeotst Pieter van den Oever en Arnoldw; Coppelmans, waarbij wordt besloten, de schepenen Joachim Geene te kommitteren en te autoriseren

zich op 23 september naar Den Bosch te begeven en zich aan te dienen als pachter der gemene middelen over het dorp Zeelstvoor de tijd van 1 oktober 1775 tot 30 september 1776.

156. B. 8-9-1775 2/44v

Vergadering van Peeter Baselmans, schepenen, en Hendrik Baselmans, burgemeester van Blaarthem, waarbij Franciscus van der Leen, schepenen van Blaarthem, wordt gekommitteerd, zich op 23 september a.s. naar Den Bosch te begeven en zich aldaar aan te dienen als pachter der gemene middelen voor Blaarthem voor de tijd van 1 oktober 1775 tot 30 september 1776.

157. V. 18-9-1775 2/45r

Jacobus van Heijst, schepenen van Veldhoven, kommitteert Anthonij van Meurs, om zich op 23 september a.s. in Den Bosch aan te dienen als pachter der gemene middelen over Veldhoven voor de tijd van 1 oktober 1775 tot 30 september 1776.

158. V. 22-9-1775 2/45v-46r

Op verzoek van de schepenen Adrianus de Bie is het navolgende in het notulenboek geregistreerd: Adrianus de Bie begeeft zich ten huize van president. Antonius van Meurs en vraagt aan deze, of hij met de onvolledige kooromissie van 18 september (pachter gemene middelen) naar Den Bosch zal. gaan. Het antwoord luidt: ja. De Bie verzoekt van Meurs als loco-officier, een nieuwe vergadering te beleggen om alsnog de onvolledige kooromissie volledig te maken, waarop van Meurs antwoordt, dat hij dit niet van zins is. Eenzelfde poging wordt daarna door de Bie gedaan in aanwezigheid van de heren regenten van Zeelst en de sekretaris BTQCX, echter zonder succes. Tenslotte laat hij de vorster Joost Fabrde in zijn naam in presentie van bovengenoemde regenten nog eens hetzelfde verzoeken, maar ook zonder resultaat. De Bie laat tenslotte aantekenen, dat hij blijft protesteren en de kormaissie niet erkent,

159. V. 12-2-1776 2/46v-47r

Vergadering van schepenen, burgemeesters, zettters, arenteesters van Veldhoven met de officier. Aangezien er geen bedelaars in dit dorp meer zijn. wordt door de president voorgesteld, am aan de bedeljager Martinus Vermeulen (aangesteld 29 september 1773) ontslag te verlenen. Dit wordt met algemene stemmen aangenomen. Vermeulen wordt in kennis gesteld. Ondertekend door A. van Meurs, P. van Heijst, A. de Bie, W. van Grootel, Jan van Sambeek, A. van de Linden, J.Mikkers, Corn. van den Fijnden. Subst.selretaris Brocx.

160. Z. 20-3-1776 2/47v-48r

Vergadering van de schepenen en de regerende en nieuwe armmeesters van Zeelst met de officier. Met referte aan het reglement over de armengoederen (art. 21 en 22) wordt besloten volgens het vnorbeeld van andere plaatsen elke derde maand op de laatste vrijdag een vergadering van alle provisoren. en regerende arinneesters te houden en wel telkens des namiddags eis één uur, Betreffende de distributie van

de armengoederen moet alles met meerderheid van stemmen worden beslist. De areeëesters mogen geen andere uitgaven dien dan de zeer weinige, die tijdens het samenstellen van de lijst niet konden worden voorzien. Van deze extra-uitgaven moet in de volgende vergadering kennis worden gegeven.

161» 26-4-1776 2/48v-49r

Vergadering van schepenen, burgemeester, annmeester en kerkmeesters van Zeelst, waarbij het voorstel van de regenten van Oerle inzake de alimentatie van Andries, zoon van Gerard van Dinther en El:Isabeth van der Moeren van de hand wordt gewezen als strijdig met de resolutie van de H.M. van 7 september 1731. Deze resolutie zegt uitdrukkelijk, dat inderen, die met hun ouders van de ene plaats naar de andere **vertrekken, en binnen een jaar na het vertrek geen ontlastbrief hebben verkregen, geen alimentatie meer kunnen eisen van de eerste woonplaats.** Zij vallen dan onder **de armenkas van de plaats waar zij het laatst achtereenvolgens een jaar hebben gewoond, Daar Andries van Dinther deze alimentatie echter dringend nodig heeft, zullen de regenten van Zeelst** een verzoek bij de 11.14. indienen met het verzoek, de provisoren van de armen te Oerle te gelasten, aan Andries van Dinther alimentatie te verlenen. Ondertekend: J.Geene, H.P. flenders, Arnoldus CoppeImans, Hendrick van den Oever en Jan C.Boogers.

162. Z. 3-5-1776 2/49v-50r

Vergaderd wordt over hetzelfde onderwerp als hierboven (161) met gelijkkluidend besluit. Ondertekend: J.Geene, H.P.Renders, Jan Baselmans, Willem Senders (tekent met e), Hendrick van den Oever, Jan C.Boogers.

163. V. 8-5-1776 2/50v

Vergadering van president en schepenen van Veldhoven, waarbij wordt besloten boven de reële omslag een personele belasting te heffen van 354,70 over het jaar van 1 mei 1776 tot 30 april 1777. Ondertekend A. van Meurs, J. van Heijst, A. de Bie en sekretaris Brocx.

164. Z. 15-5-1776 2/51r

Vergadering van de schepenen van Zeelst, waarbij wordt besloten, boven de reële omslag een personele belasting te **heffen van f 232,45 over** het jaar van 1 mei 1776 tot 30 april 1777. Ondertekend: J.Geene, H.P.Renders en sekretaris Brocx,

165. B. 25-5-1776 2/51v

Vergadering van de schepenen van Blaarthem, waarbij wordt besloten heffen de reële omslag een personele belasting te heffen over het jaar van 1 mei 1770 tot 30 april 1777. Ondertekend: Peter Baselmans, F. van der Leen en sekretaris Brocx.

10n. V. 19-6-1776 2/52r

Anthoni van Meurs en Adrianus de Bie, schepenen van Veldhoven, k

witteren en autoriseren hun medeschepen Jacobus van Heijst, om op 27 juni a.s. op de kwartiersvergadering van Kempenland namens de regenten van Veldhoven mede **te delibereren en te besluiten.** Getekend: A. van Meurs, A. de Bie en sekretaris Brocx,

167. 2. 20-6-1776 2/57r-58r

Extrakt uit de resoluties van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden inzake alimentatie van Marten Willems van Diest, wonende te Zeelst en geboren te Son, gehuwd. in 1729. De ontlastbrief, die hem toen door de gemeente Son werd **gegeven**, was niet voor het gehele leven zoals hijzelf meende (hij kon niet lezen), maar voor 5 jaar geldig. Vier dagen voor afloop van deze ontlastbrief verzocht hij de regenten van Son om verlenging. De sekretaris van Son verklaarde echter, dat een verlenging van de ontlastbrief niet meer nodig was door het emaneren van de **resolutie van 7 september 1731.** Toen Marten Willems van Diest in 1741 door langdurige ziekte in grote armoede geraakte, vroeg en verkreeg hij van de regenten van San bijstand. Toen hij echter in 1775 eenzelfde bijstand vroeg, werd hij door de regenten van Son naar de regenten van Zeelst **verwezen.** De laatstgenoemden zonden een verzoek aan de **Staten-Generaal** met het verzoek de regenten van Son te gelasten, konform de in 1729 gegeven ontlastbrief Marten 'Willems van Diest zoals alle andere inboorlingen de nodige bijstand **te verlenen. Dit verzoek wordt door de Staten-Generaal ingewilligd.** Gepar. R. Sleet, getekend: H. Fagel.

168. Z. 31-6-1776 2/52v

Joachim Geene, schepenen, en Willem Senders en Jan Baselmans, burgemeesters van Zeelst, kommitteren en autoriseren Hendrik **Peeter Renders**, schepenen, om op 27 juni a.s. op de kwartiersvergadering van Kempenland te Eindhoven namens de regenten van Zeelst mede te **delibereren en te besluiten.** Getekend: J.Geene, Jan Baselmans, Willem Senders (tekent met e) en sekretaris Brocx.

169. B. 22-6-1776 2/53r

Peeter Baselmans, schepenen, en Arnoldus van der Leen, burgemeester van Blaarthem, kommitteren en autoriseren Franciscus van der Leen, schepenen, om op 27 juni a.s. op de kwartiersvergadering van Kempenland te Eindhoven, namens de regenten van Zeelst mede te **delibereren en te besluiten.** Getekend: A. van der Leen, Peter Baselmans en sekretaris Brocx.

170. B. 17-8-1776 2/53v

Franciscus van der Leen, schepenen, en Arnoldus van der Leen, burgemeester van Blaarthem, kommitteren en autoriseren de schepenen Peeter Baselmans, om zich op 2 september a.s. in Den Bosch bij de gekommitteerden van de Raad van State te vervoegen en zich aan te dienen. als pachter der gemene middelen en consumptiën over het dorp Blaarthem voor de tijd van 1 oktober 1776 tot 30 september 1777. Getekend: F. van der Leen, A. van der Leen en sekretaris Brocx.

171. 2. 23-8-1776 2/54r

hendrick Peeter Benders, schepen, en Willem Senders en Jan Baseltaans, burgemeesters van Zeelst, kcermitteren en autoriseren Joachim Ceene, schepen, om zich op 2 september a.s. in Den Bosch bij de gekef:matteerden van de Raad van State te vervoegen en zich aan te dienen als pachter van de gemene middelen en consemptiën over het dorp Zeelst voor de tijd van 1 oktober 1776 tot 30 september 1777. Getekend: g.P.Renders, Jan Baselmans, Willem Senders (tekent met f) en sekretaris Brocx.

172. V. 31-8-1776 2/54v

Antonij van. Neurs, president, en Hendrik van Don, burgemeester van Veldhoven, kommitteren en autoriseren de schepen Jacobus van Heijst, om zich op 2 september a.s. in Den Bosch bij de gekommitteerden van de Raad van State aan te dienen als pachter van de gemene middelen en consumptiën over het dorp Veldhoven en wel voor de tijd van 1 oktober 1776 tot 30 september 1777.

173. 31-8-1776 2/55

Adrianus de Bie, schepen van Veldhaven, laat in de notulen aantekenen, dat hij protesteert tegen de afvaardiging van de schepen van Heijst naar Den Bosch, daar deze kommissie onvolledig is. In 1774 was de schepen Jacobus van Heil st reeds gekommitteerd en in 1775 de president Antonij van Meurs. De beurt was nu aan Adrianus de Bie. Verder protesteert hij tegen het gezegde van de president, dat hem geen inzage in de dorpsboeken toekomt en de boekenkasten voor hem gesloten, blijven. Getekend: A. de Bie.

174. 2. 12-11-1776 2/58v-61v

Rekwest van de provisoreren der armen van Zeelst aan de Raden van Staten der Verenigde Nederlanden inzake de alimentatie van Andries en Catharina van Dinther, kinderen van Gerard van Dinther en Elisabeth van der Weren. Bij de resolutie van de Raad van State van 7 september 1731 werd gesteld, dat personen, die van de ene woonplaats naar een andere zijn verhuisd zonder enige akte van de magistraat te hebben verkregen, na één jaar en zes weken geen beroep meer kunnen doen op de eerste gemeente van inwoning. De gemelde familie van Dinther heeft zich enige jaren geleden te Oerle gevestigd en aldaar meerdere jaren gewoond zonder dat de provisoreren van de armen van Oerle in die tijd in verband met eventuele alimentatie enige akte van cautie of decharge hadden gevraagd. Hiermede hadden Andries en Catharina. van Dinther in geval van armoede het recht tot alimentatie door het armbestuur van Oerle verkregen. 'Thans is deze alimentatie voor Andries van Dinther wegens ouderdom en zwakheid van geest zeer noodzakelijk en de provisoreren van Zeelst hebben de provisoreren der armen van Oerle verzocht deze last van alimentatie op zich te nemen. Tjiddens een kenterende tussen de provisoreren van Oerle en die van Zeelst, waarbij ook de stadhouder van het kwartier aanwezig was, hebben de eerstgenoemden getracht de last van deze alimentatie af te wentelen

op de armenkas van Zeelst. De provisoreren van Oerle verklaarden hierbij, dat de familie van Dinther, toen zij reeds in Oerle woonde, ziek werd en door de regenten van Zeelst en Strijp gealimenteerd werd. Ook werd een onbeëdigde verklaring voorgelegd, dat de kinderen van Dinther na overlijden van hun ouders door de armmeester van Zeelst en Strijp van Oerle werden gehaald en gealimenteerd. Daarentegen wordt door de provisoreren der armen van Zeelst een beëdigde verklaring van de schepenen van Zeelst voorgelegd, waaruit blijkt, dat Andries van Dinther tot 1771 nooit door de armmeesters van Zeelst is gealimenteerd. Wel werd Andries van Dinther in 1774 op voorstel van de stadhouder door Zeelst geholpen, maar men wist toen niet, dat hij ooit op een andere plaats dan Zeelst had gewoond. Door een ontlastbrief gegeven door de regenten van Oerle aan diens zuster Catharina werden de provisoreren van Zeelst hiervan op de hoogte gesteld. Deze argumenten hebben tot gevolg gehad, dat de stadhouder en de provisoreren van Oerle met het voorstel kwamen, dat beide partijen de helft van deze alimentatie voor hun rekening zouden nemen. De provisoreren van Zeelst vinden het echter bezwaarlijk een gekontinueerde last op zich te nemen zonder verplichting en buiten de landswetten om. Men is echter bereid een minnelijke schikking te treffen. Op een desbetreffende brief aan de stadhouder en de provisoreren van Oerle is geen reaktie ontvangen. Aan gezien Andries van Dinther thans zeer behoeftig is, verzoeken de provisoreren van Zeelst de Raad van State, de stadhouder van Kempenland en de provisoreren van Oerle te gelasten, Andries van Dinther naar vermogen van hun armenkas te alimenteren. De bealissing van de Raad van State is als volgt: beide partijen zijn verplicht de helft van de alimentatiekosten voor Andries van Dinther te dragen.

175. V. 21-11-1776 2/56

Vergadering van schepenen, burgemeesters, zettters en armmeesters van Veldhoven, waarbij wordt besproken een publikatie van 10 november j.l. van de pachter van de houtschat en de rentmeesterschappen van Veldhoven inzake het pootreglement van 29 oktober 1696 (vernieuwd op 10 juni 1714). Er wordt overeengekomen, dat op alle publieke wegen en heirbanen, die hiervoor geschikt worden geoordeeld, de berkeheesters zullen worden aangevuld en vernieuwd. De ingezetenen en partikuliere geërfdn zullen worden aangemaand aan het pootreglement te voldoen. De voor de aankoop van de heesters nodige gelden zullen worden verkregen uit de verkoop van berkebomen op de dijken. De burgemeester Johannes der Kinderen zal worden geautoriseerd de heesters op dorpskosten te kopen en onder zijn toezicht en op aanwijzing van de schepenen te doen planten. Getekend: A. de Bie, H. van Don, J. der Kinderen, J. Mickers, C.v.d.Eijnden, Jan van den Berck, sekretaris Brocx.

IV. HET JAARKEURBOEK VAN DE VRIJHEID EN HEERLIJKHEID OIRSCHOT-BEST

(vervolg)

105. VAN HOEIJ-GEWASSEN OP ONGANSE AERDEN:

Is noch geordineert dat nijemant egheen hoeijgevassen op lege oft onganse eerden en sal mogen leggen oft hoeijen op gemeijnte slaetsen deer oenige schapen. mogen weijden dan alleen binnen hen heijmsgel, oft erffve op dat de- schapen daer aen egeen ongans en weijden, **op** ten hoogsten breuck te deijlen als voor.

(Niemand mag hoogewas van onbebouwde of slechte grond op gemene gronden leggen of hooien waar schapen weiden (behalve op zijn eigen erf of binnen zijn omheining), zodat de schapen bij het weiden geen ziekte oplopen. Overtreding wordt met de hoogste geldboete bestraft.)

106. VAN ORDONNANTIEN TE MAECKEN

Is geordonneert dat men van nu voortaan egheen ordonnantien van policquen der Vrijheijt Oirschot aengaende in plaetse van jaerkeulen, en sal negen doen publiceren op te pene van eenige breucken, ten sij dat de selve ordonnantien ijerst en voor al geraemt gijn ende gesloten bij de goede mannen van den eede ende kerck en Heijligh Geest-meesteren daer toe vergadert vegende, ofte andersints dat deselve publicatie ende geboth gal veesen van onwaerden.

. (Bestuursordonnanties van de Vrijheid Oirschot mogen niet in plaats van jaarkeulen worden gepubliceerd voordat zij eerst in de vergadering van de gezworenen, de kerk- en armmeesters zijn beraamd en vastgelegd. Is dit niet geschied, dan zijn deze proklamaties niet rechtsgeldig.)

107. VAN EGHEEN COSTUJMEN OEI USANTIEN TE VERANDEREN, DAN BIJ DE GENERALITEUT EN PLURALITEIJT VAN STEMMEN:

Is geordineert dat een ijgelijck den eed gedaen hebbende egheen oude deughdelijcke costuiimen, ofte usantien en sal helpen veranderen dan met gemeijn advis vanden eede, ende andersints doende dat deselve veranderinge sal wesen van onweerden.

(Niemand der gezworenen mag oud deughdelijk gewoonterecht helpen veranderen dan met gemeen advies van de gezworenen.)

108. VAN REECKENINGE TE DOEN:

Is noch geordineert naer dien vele indiversche persoonen alhier binnen Oirschot ontfanck gehadt hebbende sullen gehouden sijn te doen goede legale reeckeninge dat deselve henne reeckeninge in allen den articulen met goede authenticque quittantien oft in plaatse van dien met goede levende getuijgen sullen verifiseren ende dat deselve reeckeninge doende ende niet thoonende gelijk voorschreven is met hennen eede ter cause van dien presenterende niet en sullen volstaen, maer sal 't selve afgeslagen worden, ten sij dat 't selve bij apostille op 't margine vande reeckeninge omme redenen naerder en wordt geapostilleert, oft versiep en anders niet.

(De vele en diverse rekeninghouders binnen Oirschot zijn verplicht hun rekening met goede en authentieke kwitanties te staven of door goede levende getuigen te doen verifiëren. Wie

hieraan niet voldoet, zal werden. afgewezen tenzij de reden bij wijze van apostille in de marge van de rekening nader wordt omschreven.)

109. VAN EGMEEN BROODT ENDE KERMICK TE SAMEN TE MOGEN VERKOOPENT

Is nogh geordineert dat nijemant verkoopende roggenbroodt, eengen kermick en sal mogen backen, oft verkoopen, ende kermick verkoopende en sal egheen broedt mogen verkoopen, contrarie doende sal breucken telcker reijsen seven st. als voor te deijlen.

(Wie roggebroodt verkoopt, mag geen tarwebroodt bakken of verkoopen en omgekeerd. Overtreding wordt telkens met 7 stuiver beboet.)

110. VAN EGHEEN HEIJMSEL TE MOGEN OPWERPEN:

Is geordineert ofter ijemant eenige ijnden, wallen, ofter ander heijmsel van eens andermans erffve opwerp, instoodt oft onbreedt met opsetten willende in der voegen dat den selve persoon, oft henne goederen daer door beschadicht worden met sijnen beesten oft andere, dat alsucke persoon gal breucken telcker reijsen XXI st. ende het selve weder om te heijmen, ende daer en boven alsnogh arbitralijck gecorrigeert te worden.

(Wie met opzet hekken, wallen en andere omheiningen van andermans erf door werpen beschadigt of instoot of versmalt, zodat aan deze anderen, hun goederen **en** beesten schade wordt berekkend, zal voor elke overtreding 21 stuiver boete moeten betalen en de omheining wederom moeten herstellen. Bovendien zal hij bij rechterlijke uitspraak worden bestraft.)

111. VAN MET GEJJKT GEWICHTE TE MOETEN WEGEN:

Item is noch geordineert dat nijemant meer en sal mogen weggen met eenich ghewicht dan met hetgene dat bij de keurmeesters geijckt is, ende wel van te voren ondersocht gereght te wegen, sonder met steentijens, popkens oft andere onbehoorlijcke gewicht te weggen op ten pene van XXI st. als voor te deijlen.

(Er mag alleen met gewichten worden gewogen, die door de keurmeesters zijn geijckt, dus niet met stenen of andere onbehoorlijcke gewichten. Overtreding wordt met 21 st. beboet.)

112. VAN LEDIGH GOET VOOR DE CONTRIBUTIE TE VERHUEREN:

Item ofter eijok certge gronden van erffven, huijssingen ende andere landen waren ledigh liggende, soo is geresolveert dat **men** 't selve landt ende huijssinge gerichtelijck sal verhoeren voor de contributien ende andere commeren voor den achterstellen van dien ten achter, ende datter overschiedt aal geenploijeert warden totten genen daer toe recht hebbende.

{Ongebruikte gronden, erven en leegstaande huizen sullen gerechtelijck worden verhuurd tot voldoening van de achterstallige lasten. Hetgeen dan overschiet, zal voor de rechthebbende worden geëmplo)•eerd.)

113. VAN DE AFGEROEPEN NAENDEN TERSTONT OM TE MOETEN DRAGEN:

Dat o.ijck de hefferen alle maenden afgeroepen wesende terstont promptelijck sullen moeten omme dragen, ende goede maninge doen sonder eenige maenden op inalkanderen te laten loepen op pene van bij ham promptelijck verschooten te moeten werden offte daer voor te worden geexecuteert.

(De heffers, die maandelijks worden afgeroepen, zullen terstond hun omgang moeten doen en aanmanen en geen maanden laten verlopen, Heffers die zich hieraan niet houden, zullen de belastingen contant moeten voorschieten of hiertoe gerechteleijk werden genoodzaakt.)

114. VAN EGHEEN PENNINGEN TE MOGEN OPNEMEN:

Is nogh geordineert dat nijemant eenige penningen en sal mogen lichten dan **metser generaliteit**, contrarie doende, zal 't selve tot zijnen laste staen in 't particulier ende niet ter gemeijnte.

(Niemand mag geld opnemen dan met toestemming van het openbaar gezag. Wie zich aan deze bepaling niet houdt, zal hiervoor persoonlijk aansprakelijk zijn en niet de "gemeijnt".)

115. VAN DES VRIJHEIJDS SCHADELLICKE RENTEN IN EEN REGISTER TE REGISTREREN:

Is geordineert dat men sal maecken een cohijer oft register daer rome alle jaerlijckse renten sullen worden geregistreert in folijs, ende een ijgelijck, pretenderende op te gemeijnte te heffen ende en zal nijemant betalen hij en sal ijerst ende vooral doen registreren, en lichten ordonnantie, ende betaelt sijnde terstont in 't selve cohijer offte register doen teeckenen weick register hem als dan voor quittance zal strecken.

(Er moet een register worden aangelegd, waarin alle jaarlijkse renten worden geregistreerd. Een ieder die meent iets op de "gemeijnt" te kunnen verhalen, moet dit eerst registreren en **een ordonnantie geven en na** betaling direkt in het register tekenen. Het register zal dan als kwitantie dienen.)

116. VAN EGHEEN INSOLVENTE HEFFERS TE MOGEN STELLEN:

Aengaende de hefferen, offte collecteurs, dat off geviel datter eenige hefferen waeren insolvent, oft door henlieden eenige swaricheijt geviele, dat men 't selve sal mogen verhaelen op ten hertganck daer 't selve sal mogen geschieden, overmits sij den selven overgegeven hebben.

(Indien heffers of kollekteurs niet in staat zijn hun geldelijke verplichtingen na te komen of zich bij hen moeilijkheden voordoen, dag mag het op de betreffende hertgang worden verhaald mits zij alles hebben overgedragen.)

117. VAN DE REECKENINGE TE SLUIJTEN:

Dat oijck alle voorgaende reeckeningen bij der gecommiteerden aff sullen worden gedaen, ende dije noch te doen sijn, bij den

drije stoelen te sluijten, ende dat alle degene die van nu voortaan reeckeninge suilen hebben te doen, de selve altijt te Sinten sullen gereet hebben offte een maend oft **twee** daer naer onbegrepen.

(Alle voorgaende reekeningen moeten door de gekommiteerden worden afgewerkt. Reekeningen die nog niet zijn afgedaan, moeten door de drie stoelen worden gesloten. Wie in het vervolg rekening en verantwoording moet doen, moet deze met Pinksteren of 2 maanden daarna gereed hebben.)

118. VAN DEN WEECKMERCKTDAGH:

Item den weeckmercktdagh wort gevrijdt naer ouder gewoonte, te weten van 's Vrijdaeghs 's middaghl tot Sondaghs 's middaglis, ende dat de selve verkoopers op de selve merckt niet en sullen mogen coopen, somers te weten tusschen Paesschen ende Bamis voor zeven ueren ende 's winters den anderen tijdt voort' nijet voor acht tieren, op den pene van XXI st. te **deijlen** als voor.

(De wekelijkse markt wordt volgens oude gewoonte toegestaan van vrijdagmiddag tot zondagmiddag. De verkopers mogen op dezelfde markt in de zomer tussen Pasen en Bamis niet kopen viSdr 7 uur en in de winter en andere tijden niet vbar 8 uur. Overtreding wordt met 21 st. beboet.)

119. VAN EGHEEN DOLMEN OFT HEIJDE AEN TE STOOCKEN OFT IN BRANT TE STOOCKEN:

Is geordineert dat nijemant wie hij sij hem **en zal vervoorderen** eenigen duijn oft heijde aff te stoocken op ten **peene van XXI st.** als voor te deijlen, ende indien 't selve eenige jongens, oft scheepers sulckx zijn doende sal men den selven breuck verhalen op de ouders oft meesters.

(Niemand mag duin of heide in brand steken. Overtreding wordt met 21 stuiver beboet. Indien jongens of schaapherders deze brand veroorzaken zal de boete door de ouders of **meesters** moeten werden betaald.)

120. VAN PEERDEN BESMET MET DEN RIJWORM:

Is geordineert dat een ijgelijck peerden hebbende dije metten rijworm besmet sijn, dat hij deselve van der gemeijnten **zal moeten** houden op te verbrucken XXI st., als voor te deijlen.

(Ieder paard dat besmet is met de wormziekte moet buiten de **gemene gronden** worden gehouden. Overtreding wordt met 21 stuiver beboet.)

121. VANDE VERANDERINGE VAN PACHTERS:

Is geordineert dat ijgelijck van buijten oft **van binnen** coomende op een ander goet wonnen schuldigh sal wesen **aen** te veerden de **gemeijne lasten** die daer op gestelt sullen worden, oft die ter voren daer op **gestelt** sijn **geweest, alsoo** dat door veranderingen van pachters egheen veranderinge en sal geschieden in 't tauereren

van de lasten, dan dat den aencomenden pachter, sal in alles con-
venibel sijn ende moeten voldoen, gelijk den voorgaenden soude
hebben moeten doen, soo dat de gemeijnte daer aen niet verliese,
ende sullen de selve lasten, geseth oft nogh te setten, met heer-
lijke reele ende parate executie, gelijk voor 's landts conincx
penningen ingevordert mogen worden, sonder respect te dragen op
d' Bene oft d' ander persnonen.

(Een ieder buiten of binnen Oirschot, die op een ander goed
komt wonen, is verplicht de lasten, die daarop eerder gesteld
zijn of die daarop zullen worden gesteld, te aanvaarden, zodat
de gemeijnt daardoor geen schade ondervindt. Zonder aanzien
des persoons zullen deze lasten bij gerechtelijke tenuitvoer-
legging worden ingevorderd.)

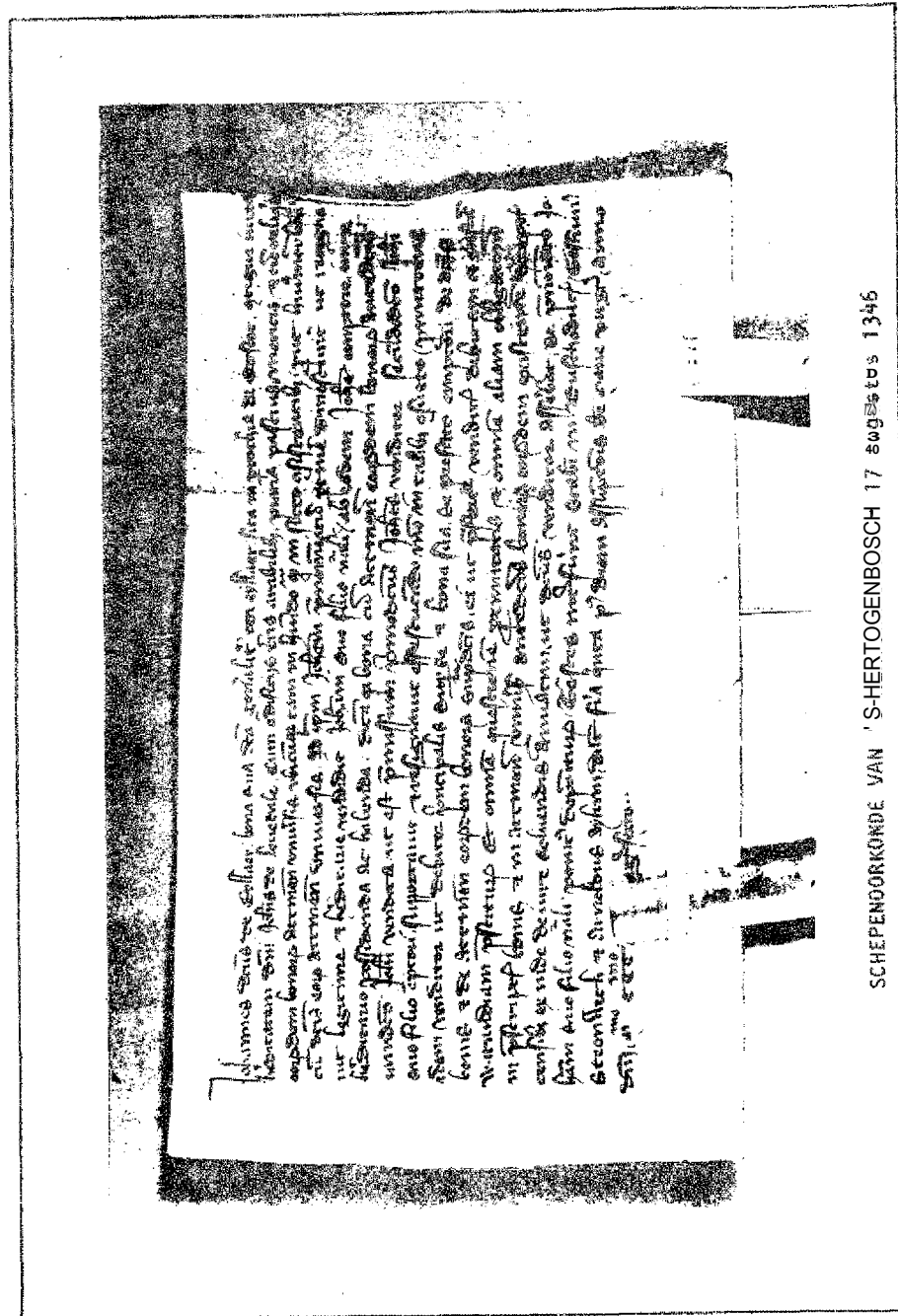
V, a, DE OORKONDEN VAN BEST EN OIRSCHOT VANAF DE 14e EEUW

(vervolg)

43. SCHEPENOORKONDE VAN 'S-HERTOGENBOSCH
17 augustus 1346

Johannes dictus de Eyllaer bona sua dicta generaliter TEN EYLLAER
sita in parochia de Oerscot iuxta hereditatem domini Johannis de
Levedale, cum edificiis terris arabilibus pratis pascuis mericis et
cum reliquis eorundem bonorum attinentiis universis ubicumque tam in
humido quam in secco consistentibus prout huiusmodi bona cum dictis
eorum attinentiis universis ad ipsum Johannem prenominatum pertinere
dinoscuntur ut recognovit legitime et hereditarie vendidit Johanni
SU] iilio naturali, ab eodem Johanne emptore iure hereditario possi-
denda ac habenda, dicta quoque bona cum attinentiis eorundem bonorum
antedictis iamdicto Johanni vendita, ut est premissum primodictus
Johannes venditor secundodicto Johanni suo filio emptori supportavit
et resignavit effestucando mode in talibus consueto, permittens idem
venditor ut debitor principalis super se et bona sua prefato emptori
de dictis bonis et de attinentiis eorundem bonorum supradictis ei ut
prefertur venditis debitam et iustam warandiam Et omnem que-
sitionem proximitatis et omnem aliam obligationem in prescriptis bonis
et in attinentiis universis antedictis bonorum eorundem existentem
exceptis censibus exinde de iure solvendis annuatim ut dictus vendi-
tor asserebat, se prenominato Johanni suo Mie naturali penitus de-
positurum. Testes interfuerunt scabini in Buscoduci Gossvinus Steen-
pech et Arnoldus Dykini. Datum feria post diem assumptionis
beate Marie Virginis anno Domini W CCC' quadragesimo sexto.

(Johannes de Eyllaer heeft zijn goed, genaamd "Ten Eyllaer" te
Oirschot naast het erf van Johannes van Leefdael, heer van Oir-
schot, met al het bijbehorende ten overstaan van de schepenen
van 's-Hertogenbosch verkocht aan zijn zoon Johannes.)

SCHEPENOORKONDE VAN 'S-HERTOGENBOSCH 17 augustus 1346

44. SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
20 februari 1364

Wij Herrie Brant, Jan van Blaertan, Didderic Didderic Neven zoen, Eckerman, Ghoeswijns zoen, Godevaert van Rutte ende Diderie van Westelbeerse, scepen in Oerscot tughen onder onsen ghemenen senhel dat voer ons siin comen Danel Henrics Ansems zoen swagher als nombaer 13eerten zijns wijfs die Henrics Ansems zoen voersc. dochter was ende Henric Reefs zoen daer Henric Ansems zoen voersc. ander vaeder af was ende hebben met scepen brieven everghegheven in ghiften Godevaert den Becker van Straten al alsulkenden viertich schillinghe siaers payments als hen gheidende was Jan vanden Hoerric te betalen allen jaer op sente Jacobs dach apostels met al alsulkenden payment al altoes op den voersc. pacht dach ira. bursen ghemenliken gheinge ende gheve sa.1. weenen uut enen stucke lands dat Henrics Ansems zoen voersc. te wesen plach ende aensat gheleghen tusschen der erffenissen Jans van Beerse ende Willems Andries zoen in die heenstap vander Notelen. in der parochien van Oerscot weilec viertich schillinghe siaers Jan van den Hoerric voersc. jaerlics gheldende is uuter voersc. erffenis ghelikerwijs als die scepen brieve voersc. des seepdons van Oerscot begriepen die daer op ghemaect siin, voert hebben Panel ende Henric voersc. op dees veersproken ghifte helmelinghe verteghen tot behoef Godevaerts voersc. ende sinen erfghenamen na hem, veert hebben Panel ende Henric veernoen at mede gheloeft op hen ende op hoer goede voer hen ende voer hoer nacomelingen na hen. Godevaert voersc. ende sinen nacemelinghe na hem dees voerscreven ghifte stedich ende vaste te handen totwighen daghe zonder enich wedersegghen. Ghegheven int jaer ons lieren doemen streef dusent driehondert ende vierentsesstieh op den tweentiehsten dach in februari°.

(Panel, schoonzoon van Henrick Ansems, als momber van zijn vrouw Beerte, dochter van Henrick Ansems, en Henrick Reefs, kleinkind van Henrick Ansems, hebben aan Godevaert den Becker van Straten overgedragen een jaarlijkse rente, die Jan vonden Hoerric hun schuldig was uit een stuk land van Henrick Ansems, gelegen in de hertgang Netel tussen het erf van Jan van Beerse en dat van Willem Andrieszn..)

45, SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
17 september 1384

Wij Willem Andries zoen, Jan die Groene, Jan veilden Stadecker, Joreien vander Teynden, Jan die Walsche, Ghoesenn van der Meer ende Jan vander Hofstat, scepener. in Oerscot, tughen onder onsen ghemeijnen zeghel dat voer ons is comen Henric Willems Conans zoen ende heeft ghkent dat hi. erfeliken ghelt Jan vander Raffendonc sesse loepen rogghen siaers goeds ende gheefs te betalen allen jaer metter rechter maten van Oerscot tot Onzer Vrouwenmisse als men kerssen borndt out een derdedeel van husingen ende bevingen als Henric voersc. ghecreghen hadde van Jan den Slimmen sinen. zwager dat Lijsbetten Jans voersc. wijf daer verstorven was van haeren vader ende van helse moeder gheleghen tot Erdbruggen tusschen der erffenissen Denen Hinen Neelkens zoen ende den Kerccpat, voert heeft. Henric voersc. gheloeft op hem ende op lijn goet voer hem ende voer siin nacomelingen na hem

Jan voersc. ende sinen naconelingen na hem dat voersproken derdedeel te weren veer dees voersc. zesre loepen roggen siaers als :oen erve van recht is sculdich te weren, ende allen voerco moer daer in af te doen sonder der Heren tsijs ende derdedeel van tien schillinge siaers payments. Voerts heeft Jan die Slimme gheloeft op hem ende op siin goot dit. voersc. onderpant goot ende deeghende te maken voer dees voersc. sesse loepen roggen. siaers ende den voernoempt tsijs. Ghegheven int jaer ons Heren dusent driehondert tachtentich ende vier opten seventienden dach in septembris.

(Henric, zoon van Willen Conans, verklaart ten overstaan van de schepenen te Oirschot, dat hij aan Jan vander Raffendonc jaarlijks 6 lopen rogge schuldig is uit een derde van huis en hof, dat hij van zijn zwager Jan den Slimmen gekregen had en dat diens vrouw Lijsbeth was aangestorven van haar vader en moeder. Genoemde huis en hof waren gelegen te Erdbruggen tussen het erf van Deen, zoon van Mille Neelkens, en het kerkpad.)

46. SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
20 oktober 1394

Wi Wouter van Audenhoven, Peter vonden Loect, Jan Bruijsten, Godevart vanden Meerverne, Jan Henricx soen was van Aerle, derden vander Tenden ende Jan Henricx zoen van Jans, scepen in Oerscot tugen onder onsen ghemeijnen seghel, dat voir ons comen is Jan vanden Stadecker als provisoor ende momber des Heilichs Gheests van Oerscot ende heet hem eenre tonden ghedragen van 's Heilichs Gheests wegen van Oerscot voirsc. aan Merselis Monecs ende aen Henric de Leuwe ende dat Merselis ende Henric die Leuwe voirsc. hebben ghetuijcht eendrachtiehliken op horen eet bi manissen des richters dat alsulken goet als Jan die Monec Merselis vader voirsc. te besitten plach dat ghelegen is tot Boterwijk half toebehorende was Heilwigen des voirsc. Jans Monecs suster ende dat rij Jans witteghe zuster was. Ghegheven inden jaer ons Heren gheboirte dusent driehondert negentich ende vier opten twentichsten dach in octobri.

(Jan vanden Stadecker heeft zich ten overstaan van de schepenen van Oirschot als provisor en momber van de Tafel van de H. Geest vanwege genoemde Tafel tot Mercelis Monecs en Henric de Leuwe gericht, welke laatstgenoemden voor de schepenen getuigen, dat van de goederen van Jan die Monte. (vader van Mercelis) te Boterwijk de helft toebehoort aan Heilwich, Jan Monecs zuster, en dat zij Jans wettige zuster is.)

SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
30 november 1394

Wi Wouter van Audenhoven, Peter vonden Loect, Jan Bruijsten, Godevart vanden Meerverne, Jan Henrics soen was van Aerle, Jordan vander Tenden ende Jan Henrics soen van Jans, scepen in Oerscot tugen onder onsen ghemeijnen zegel dat voir ons comen is Merselis Rutten Persoons soen lide ende kende dat hi erfeliken heeft vercoecht voir hem ende voir sinen erfghenamen na hem Jannen vonden Erven van. Aerscot tot sinen behoef ende sijre erfghenamen behoef na hem sesse lopen goets

ende gheefs roggen siaers erfspachts der gherechter maten van Oerscot erfeliken ende alle jaer op onser Vrouwen dach Lichtmis aismen kersen bevat te ,helden. ende te betalen te heffen ende te boeren tuit enen stuc bemps dat ghelegen is aen die iLusche Voert tusschen die erfenis Henric litgers Leer ende erfenis Pauwels Seivers kinderen te wesen prlich ende der ghemeijnte dair aen ghelegen. Ende Merselis vair-heeft: gheloeft op hem ende op siin goet voir hem ende vair sine erfgheweene na hem den voirsch. Jannen ende sine erfgenamen na hem die voirsch, sesse lopen roggen siaers erfspachts te weren inden VOITSC. enderpande als men erve van rechte sculdich is te weren ende allen voirsch daerin af te doen sonder een mudde rogge siaers erfspachts dat st'e'n jairlics gheldende is den Gasthuse ende vier lopen rogge siaers dienren den Heiligen Gheest gheldende is, ende der heren tsijns vanden gronde. Ter oircunde soe heeft Merselis voirsch. gheioeft op hem ende op siin goet dit voirsee stuc beemps goot ende waeldegende te maken tot ewegen dagen voir die voirsch. sesse lopen rogge siaers erfspachts sonder weder seggen. Gegeven inden jair ons Heren gheboirt disent driehondert negentich ende vier opten lesten dach in novembri.

(Merceland, zoon van Rut Persoens heeft ten overstaan van schepepenen aan Jan veilden Erven van Aerschot verkocht een erfspacht van 6 lopen rogge per jaar uit een stuk beemd, gelegen aan de Duesche Voert tussen het erf van Henric Rutgers Laer, dat aan de kinderen van Pauwels Selvers toebehoorde, en de gemeijnt.)

48. OORKONDE VAN HERTOGIN JOHANNA
17 november 1396 (17e-eeuwse kopie)

Johanna bideg gratien Gods hertoginne van Luezeburg, van. Lothringen, van Brabant ende van Limburg, Marcgrevinne des Beijlichs Rijcs, doen cont allen luden dat want oase goede lude van onzer Vrijheijt van Oerschot ons hebben doen thoenen dat onse rentmeester vanden Bosch nu ter tijt wesende ende ander voer hem hen in sekeren pinten also si me.ijnen te cort gedaen hebben van hoiren boeten ende gewinnen ende van dat ons rentmeesters clerc wanden genen dije hij in onse boecke set meer wilt hebben dan redelic oft gewoonlijck sonde wesen daer met sij grotelic alle dage gescedicht sijn ende noch meer duchten te werden, t'onrecht als° si seggen, indien dat bi ons daer toe niet versien en worden, so eest dat wij met goeden voerraet daer op gebat met onsen raedsluden om oirbaer van ons ende onzer onderseten voersch. die Ni altoos begeren van ongelijck ende van schaden te verhueden den voirsch. onsen goeden luden van Oirschot verleent hebben ende verleenent tot eewelicken dage voir ons ende onse nacomelingen, dat voirtaen onze rentmeester vanden Bosch die nu is of namaels zijn zal niet meer nemen sal binnen onzer Vriheijt van Oirschot van boeten van elcken vanden genen die daer in gebreke selen zijn hoiren chijs te betalen tot alsu.lken dagen als sij schuldich sijn dan hij schuldich ende ge.woenlic is te nemen, ende alwaert dat die rentmeester die fauten vanden chiinse nut liet staen langer dan drie jaer, soo en sal hij nochtans niet meer boeten nemen dan van drie jaeren. Item dair een bedde scheert ende man of wijf sterft die schuldich sijn chijs daer af zal onze rentmeester nemen half gewinne vanden chiinse ende niet meer voir diere tijt dat d'ander van hen doot zal zijn ende dan sal hij

oijek nemen halff gewinne, ende oft ijkall of wijf die levende bleef sittende met hoiren kinderen in onbedeijde goede ende sij hoiren ehijris niet. en betaelden tot hoiren chijs dagen, dat sij dan met eenre boeten als voirsch. is van eengin termijn volstaen sullen. Ende dair enich bedde schoort also dat man ende wijf beide sterven die in gebreke weren van hoiren chiinse te betalen, so selen die kijnder dije sij achterlaten of hoir rechte naeste erfgenamen vair sij engeen kijnderen herkien gestaen met eenre boeten alsulker als voor gescreven steet, >er alsen dat sij nadien dat dat bedde gescheijden sal zijn, ten naesten chijs daege dat onze rentmeester tot Oirsehot chijs zal nemen, te boer selen coaten ende of sij ten naesten chijsdaege sujet en quemen, so zal elck van hen wanden gebreke des chijs zijnen last dragen. Item zal onze rentmeester voirsch. nemen van eenera hartwissel drie scillinge paijments gemeijnlijck in onzer voirse. Vrijheijt in barsen gaende ende niet meer. Item zal ons voirsch. rentmeesters clerc nemen van eleken die hi in onse chijsboecke setten zal om chijs wille die hij ons van enigen goede schuldich is of zijn sal een nuert rijnsch wijas of die roerde daer aff en niet meer, Ende want wij hen dese punten voirsch. vast ende gestede gehouden willen hebben teweliken daegen, so hebben wij des toirconde onsen zegel aen desem brief doen hangen. Gegeven te Bruessel zeventien daege in novembri int jair ons Heeren M.CCC ses ende tnegentich.

(Naar aanleiding van de klacht van de Vrijheid Ob'schot aangaande tekortdoeningen door de rentmeester van 's-Hertogenbosch en diens klerk, verordent hertogin Johanna als volgt: 1. voor te late betaling van de cijns zal de rentmeester in het vervolg geen hogere boete opleggen dan verplicht is, 2. mocht hij de cijns-schuld langer dan 3 jaar laten uitstaan, dan mag hij de boeten maar over 3 jaar berekenen, 3. indien bij overlijden van man of vrouw cijns verschuldigd is, mag de rentmeester tot aan de dood van de ander enkel de helft in rekening brengen, 4. indien één der ouders is overleden de ander met niet-bedeelde kinderen blijft zitten en de cijns niet op tijd. wordt betaald, moet met een boete van .één termijn worden. volstaan, 5. na overlijden van beide ouders, die hun cijns nog niet hebben betaald, moeten de kinderen op de volgende cijnsdag verschijnen; mochten zij in gebreke blijven, dan zal ieder kind afzonderlijk zijn aandeel aan de betreffende cijns moeten dragen, 6. de rentmeester zal bij overgang der goederen op een nieuwe eigenaar niet meer dan 3 schilling mogen innen, 7. de klerk van de rentmeester zal bij inschrijvingen in het cijnsboek niet neer mogen nemen dan 2 pinten riinwijn of de waarde hiervan.)

V. b. DE VELOHOVENSE OORKONDEN MERIE, MEERVELDHOVEN, ZEEEST, VELDHOVEN, ZONDERWIJK) VANAF DE 13e EEUW.

1 OORKONDE VAN SCHOUT EN SCHEPENEN TE ANTWERPEN
2 juli 1249

Undversis tam presentibus quam futuris quibus litteras has videre eontigerit, sculthetus et scabini Antwerpienses salutem et omne bammum. Notum vobis facimus quod ida et Jeannes de Dorne, naritus et tutor ipsius, in nostra presentia apud Antwerpiam constituti, recegnoverunt coram nobis se vendidisse fratribus domus de Postula tereiam parten totalis decime de Oerle tam in frugibus quam de animalium nutrimentis, quod fait ipsius Idee allodium, et renunciavermt amni juri qucd babebant in decima memorata. In cujus rei testimonium, et perperuam stabilitatem sigiliwa nestrum litteris presentibus est appensum.

tuin feria post testurn apestoloran Petri et Pauli, anno Domini XL mono.

(Ida en Jan van Dorne verklaren ten overstaan van schepenen en schout van Antwerpen, dat zij aan de kloosterlingen van Postel verkocht hebben een derde van hun tienden te Oerle.)

OORKONDE VAN HENRICUS, ELEKT-BISSCHOP VAN LEUVEN
28 april 1250

HENRICUS Dei gratia Leodiensis electus dilecto fideli 5110 decano heekensis concilii salutem in domino. Cum Godefridus dictus Curteribbe et sui heredes pro salute animarum suarum jus patronatus quod habere dignoscuntur in ecclesia de Urle ecclesiae et conventui Floreffiansi Praemonstratensis ordinis in elemosinam contulerint et duas partes deciirae dicte ville ad ipsos spectantes sicut dicto conventu asserene te accepimus vendiderint, dicti quoque Godefridus et sui heredes metu corporis et prpter inimicitias capitales ad nostram presentiam non andeant accedere ut dictos patronatum et decimam ad opus dicte ecclesie et conventus in manus nostras reportent vobis mandamus quatenus, si dicti Godefridus et heredes dictos patronatum et decimam ad opus pTaelibatae ecclesie et conventus in manus nostras reportare voluerint, vos vice nostra convocatie testibus fide dignis sepedictos patronatum et decimam in manus nostras reportari faciatis effestucari resignari sollempniter et renunciari eisdem. Quid autem exinde feceritis et nomina testiumper vestras nobis patentes litteras rescribatis, ut nos in dicto negotio cum se facuitas ob ule&it secundum quod jus dictaverit procedamus. Datum anno domini ta^m CC quinquagesimc feria (alerte post festum beati Marc" Evangeliste.

(Henricus, eiekt-bisschop van Luik, machtigt de deken van het Kapittel te Uilvarenbeek, om in zijn plaats aangaande de schenking van het patronaatsrecht der Oerlese kerk en de verkoop van twee delen der Oerlese tienden door Godefridus Curteribbe en diens erfgenamen aan de kerk van Floeffe de voorgeschreven formaliteiten te vervullen in aanwezigheid van getuigen, omdat genoemde Godefridus wegens de oorlogstroebelen de reis naar Luik niet kan ondernemen.)

3. BRIEF VAN DE DEKEN VAN HET KAPITTEL TE HILVARENBEEK AAN HENRICUS, ELEKT-BISSCHOP VAN LUIK
9 mei 1250

Reverendo patri et domino Ilenrico Dei gratie Leodiensi electo W. de-

canus Bekensis concilii paratam obedientiam cum reverentie et salute, Recept() paternitatis vestre mandato per vestraslitteras quas presentibus litteris inserere dignum duximus, significamus vobis, quod aceedentibus et constitutis coram nobis in ecclesia Bekensi Godefridus Curteribbe et Jeannes de Derne pro se et uxoriibus ac liberis suis sub sigillo decani Antwerpiensis concilii et sub testimonia sacerdotum et investiti de Orle procurateribus et tutoribus constitutis jus patronatus quod habere dignoscebantur in ecclesia de Drie et duas partes totius deeimae grossae et minutae dicte ville, que ad ipsos jure successionis hereddtarie spectabant, in manus nostras namine vestco ad opus ecclesie Floreffiansis et curiae suae de Postula libere reportentes, sollempniter effestucarunt nichil juris protestantes se in dicta decima retinere, cum tertiam parten de bonorum virorum consilio et communi assensu ementium et vendentium decime predictae grosse et minute ad opus investiti reliquerint et assignaverint perpetuo detinendam. Testes, qui huis facto interfuerunt: vir discretus magister W. decanus sancti Martini in Leodio, Walterus de Hosteroch, Henricus de Pople, Jeannes de Herle sacerdos rector scholarum in Beke, elsricts W. de Bascoth miles et laici quamplures. Datum anno domini M CC quinquagesimo feria tertia ante Pentecostem.

(De deken van het kapittel van Hilvarenbeek, gemachtigd door de elekt-bisschop van Luik, verklaart per brief, dat hij aangaande de overdracht van het patronaat van Oerle en van tweederde delen van de tienden aldaar, namens de laatstgenoemde de voorgeschreven formaliteiten heeft vervuld.) Zie oorkonde 2 van Oerle.

4. OORKONDE VAN HENRICUS, ELEKT-BISSCHOP VAN LEUVEN, in de oktaaf van Maria gaboorte T251

Universis ad glos presentie scripti noticia pervenerit Henricus Dei gratia Leodiensis electus eternam in Domino salutem. Universitati vestre notum facimus quod cum Godefridus dictus Curteribbe et J. de Dorne de assensu uxorum et liberorum suorum jus patronatus quod habebant in ecclesia de Urle et duas partes totius decime grosse et minute dicte ville in manus nostras ad opus ecclesie Floreffiansis libere reportassent sollempniter gerpientes et renuntiantes eiusdem tertia parte decime grosse en minute dicte ville de Urle curato eiusdem ecclesie de communi consensu parantium quarum intererat assignata. Nos resignationem supra dictam tum iuris patronatus quam decime grosse et minute approbavimus et recepimus ad opus ecclesie Floreffiansis, eandem decimam grossam et minutam cum iure patronatus dicte ecclesie sicut superius expressom est et in manus nostras resignatum conferImus in perpetuum possidendam nichii iuris in supra dictis propten resignationem in manus nostras factam nobis retinentes. Datum infra octavam nativitatis Beate Marie Virginis anno 'Domini NIP CC Quineuagesine primo.

(Henricus, Blekt-bisschop van Leuven, bevestigt de overdracht van het patronaatsrecht der kerk van Oerle en twee derde delen van de grote en smalle tienden te Oerle door Godefridus Curteribbe en Jan van Dame aan de kerk van Floreffe.)

5. SCHEPENOORKONDE VAN OERLE
21 juni 1342

Wi jhangheheiten. Lewe van der Heiden ende aan Tielmans soen was van der biere van Cnechtsel scepene in Oerle tughen ende doen cent een igheliken die dese tjeghenwerdighe letteren solen sten oft horen lesen, dat voer ons sijn tomen ghemeenliken die gheburen van der prehien van Oerle, van Cnechtsel, van Vessem ende van Winterle ende hebben alle hare rechten die si hadden of mochten hebben ghead van ons heren tshertoghen weggen van Brabant van dien wieren die gheleggen sijn tusseben Sande Oerle ende Vessem op der heiden ende die gheheiten sijn dat Staken Venne ende die Kele als die in twist laghen tusschen die gheburen deler voerseider dorpen aen die een side ende Godevarden Marcelijs soen was van Oerle aen die ander siden, ghegheven ende opghedraghen mit haren vrien wille herren Jhannen van den Plasch ridder scoutheit van den Bossche, sijnen erfghenamen na hem ende sijnen nacomelinghen in enen erfliken recht ende tot eweliken daghen te hebben ende te handen, ende dat Godevart Martelijs soen was voerseit heeft ghegheven ende opghedraghen mit sijnen vrien wille alle sijn rechten die hi bedde aen dien voerghenoemden wieren, ende alle rechten die hi hem vermat daar aen te hebben heren Jhannen van den Plasch voerseit sijnen erfghenamen na hem ende sijnen naconelinghen in enen erfliken recht ende tot eweliken daghen te hebben ende te handen, ende in ghetuchenisse ende orkendscappe van desen verwarden voorgescreven hebben wi scepenen in Oerle boven ghenoot **dese tjeghenwerdighe open letteren mit onsen seghelen beseghelt, ghegheven** in den jaer van der gheborde ons Heren als men scrijft dissent drihondert veirtich ende twee, een ende twintich daghe in wedemaent.

(De gezamenlijke bureu van de parochies Oerle, Cnechtsel, Vessem en Wintelre, hebben de vijvers op de heide tussen Sand-Oerle en Vessem genaamd "Het Stakenvenne" en "De Kele", waarover een geschil bestond tussen de bureu der genoemde dorpen enerzijds en Godevard Marcelijs van Oerle anderzijds, ten overstaan van de schepenen van Oerle vrijwillig overgedragen aan heer Jan van den Plasch, ridder en schout van 's-Hertogenbosch. Hetzelfde heeft ook Godevard Marcelijs gedaan.)

VI. OUDE TOPONYMICA

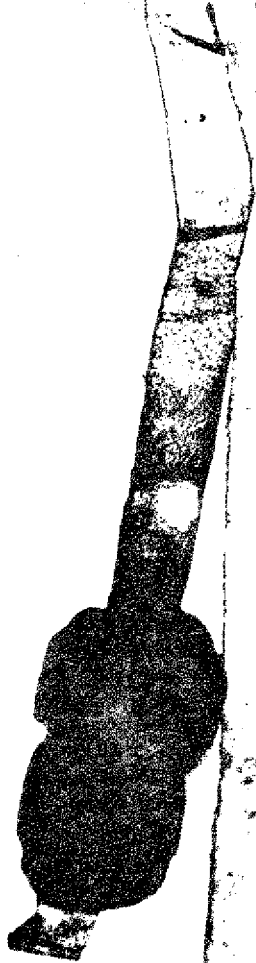
(vervolg)

De opzet van deze rubriek is en blijft een bescheiden pogen, om onze lezers te stimuleren

1. in het algemeen de oude benamingen bewust en beredeneerd te lezen en te gebruiken; de betekenis van nog bestaande oude toponiemen zoveel en zo goed Mogelijk trachten te achterhalen, en
3. de reeds verdwenen toponiemen (voortlevende in oude akten en registers) te helpen lokaliseren.

Aanvullingen of deskundige korrekties op onze explikaties willen wij

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or Dutch, written on a parchment strip. The text is oriented vertically on the page.

OORKONDE VAN HENRICUS, ELEKT-BISSCHOP VAN LEUVEN, in de oktaaf van Maria geboorte 1251

gaarne in-ons blad publiceren. Na jarenlang onderzoek kan dan uiteindelijk ook op dit moeilijke terrein binnen onze Kempen de beste interpretatie resulteren.

30. **Geesteren" (BEST)**

Dit is een in 1650 te Best nog voorkomend toponiem verpondingsregisters van Aarle). Het is afgeleid van "geest" of "gesast", hetgeen hooggelegen zandgrond betekent. Het Germaanse "gaisa", waarvan ons "geest" in "geestgronden" afkomstig is, betekent onvruchtbaar. Op gelijke wijze kan het toponiem "De Geestaert" worden verklaard, dat eveneens in de Aarlese verpondingsregisters van 1661 voorkomt ("het eeemptken aen de Geestaert").

31. **"De Bekkershurck (BEST)**

"Hurck" of "Heurck" was een in diverse samenstellingen voorkomend toponiem te Best (17e eeuw). Ook nu nog kan men deze plaatsaanduiding in vele plaatsen van Noord-Brabant aantreffen ("Het Hurkske" te Erp, "De Hazenhurk" te Heeze, "De Keienhurk" te Westelbeers, "De Kromhurken" te Bergeijk, etc.). "HURck" of Mem-a" is afgeleid van Hoornik en betekent dus hetzelfde als "hoek". Het was oorspronkelijk een besloten stuk land. "Bekkershurck" of "Bakkersheurck" was dus zo'n besloten stuk land of hoek van de bakker.

32. **"Hersei" (OIRSCHOT)**

In oude akten uit de 15e eeuw is sprake van "Hersele inder parochien van Oerscot". Gijsseling interpreteert "Hercel" als een samenstelling van het Germaanse "harja" (= leger) en "sali" (= uit één ruimte bestaand huis of woonstede). Zoals bij Knegsel zou men ook hier kunnen denken aan een pleisterplaats langs een heerweg.

33. **"Straten" (OIRSCHOT)**

Straten is de naam van een Oirschotse hertgang (wijk) en wijst qua afleiding op een bestrate weg en de nederzetting aan die straat of **weg. Kiliaan** vertaalt straat of straete o.a. ook met "vicus", hetgeen naast straat ook wijk betekent. Mijns inziens is Straten hetzelfde als Stratem of Strathem, dus heem of nederzetting aan een straat of weg.

34. **"De Zittert" (OERLE)**

Moerman memoreert in "Nederlandse plaatsnamen" een viertal sterk van elkaar afwijkende interpretaties, die wij ook hier willen noteren.

1. Carnoy en Mansion denken aan "setrod", een kollektief op -od, af te leiden van "setr" = verzameling runderhutten;
2. Lindemans is het hiermede niet eens. "Setruth", een in de noordelijke Romaanse gewesten voorkomend woord, ziet hij ontstaan uit het Latijnse sectura (secare = maaien). Zittert zou dus volgens hem een gemeenschappelijke maaiweide kunnen betekenen;
3. Kurth meent, dat Sittard of Sittert een bos of gerooid bos is (sil-

va Sitroth in 793, silva Emisittud in 825);

4. Gijsseling verstaat onder Sittard of Sittert land met "zegge" of een plaats waar zegge groeit (zegge e cypergras met lange scherprandige bladeren, dat alhier in diverse soorten voorkomt). Gijsseling denkt aan het Germaanse "sigidropu", kollektief bij "sigidra", afgeleid van "sigi" e zegge.

35. **"De Volgoten" (ZEELST)**

Dit toponiem komt te Zeelst reeds voor in de 16e eeuw, Het tweede deel **van** deze samenstelling ("gat") was in het algemeen een losweg voor akkers en weilanden. Zo was 'neensgat" bijvoorbeeld de gemene losweg tussen twee akkers. Het eerste deel van onze samenstelling ("**val**") **kan alle betekenissen** van ons tegenwoordige vallen hebben, dus neervallen, toevallen, etc.. Bij de samenstelling Valgaten zou men kunnen denken aan toegangswegen tot weilanden of akkers, die door een **soort hefboom** of valboom toegang gaven tot de betreffende akkers of weilanden.

36. **"Aalst" (AALST)**

Volgens Moerman is Aalst vermoedelijk afgeleid van "aals", een bijvorm van "els", Germaans "aliso", met **het** verzamelsuffix t. De betekenis is dan "elzenbos". Anderen zoeken verband met "allnigta", dat is afgeleid van "alah" = heiligdom, of met "aloks" e wild alsemkruid. De eerstgemelde interpretatie lijkt ons tot heden de meest aanvaardbare.

37. **"Waaire" (WAALRE)**

Aangaande de **spelling** van dit toponiem memoreert Gijsseling diverse vormen gedurende verschillende eeuwen: 704 (kopie 1191) Waetriloe, 712 (kopie 1069) Waderloe, 726 (kopie 1222) Wadradoch, 915 (kopie 1156) Waderlo, 1100 Waderloe, 1148 (kopie 1222) Waderle, Indien de oudste vorm juist is (aldus De Vries), dan zou Waalre kunnen betekenen "waterige bosweide". De verzachting van t tot d in de jongere vormen is volgens De Vries wel opmerkelijk, maar niet de enige uitzondering. Bestaat er soms een samenhang met "waden"?

VII. GENEALOGICA

1. **DE MANNELIJKE LIJN IN DE STAMBOOM VAN MARTINUS VAN DE VEN, OUD-DEKEN TE MEERVELDHOVEN, geb. 28-3-1893.**

- I. VREIJS VAN DE VEN
gedoopt: omstreeks 1650 te Oerle
gehuwd : omstreeks 1675
- II. ANTONIUS, zoon van Vreij's
gehuwd : 25-2-1699 met Emerentiana, dochter van Frans Marselis Vleminx te Wintelre

- 'UREWIUS, zoen van Antonius en van. En erentiana Vleminx
gedoopt: 27-1-1700 te Winteire
gehuwd : 27-2-1729 met Elisabeth Melle te Nintelre
- Pl. MARTINUS, zoon van Laurentius en van Elisabeth Nelle
gedropt: 11-11-1734 te Winteire
gehuwd : 20-11-1774 met Ida, dochter van Egidies Groenen, te
Wintelre
- LAURENPIUS, zoon van Martinus. en van Ida Groenen
gedoopt; 29-1-1779 te Wintelre
gehuwd : 15-5-1808 met Joanna Petri Viijminix te Wintelre
- Vl. MARTINUS, zoon van Laurentius en van Joanna Vlijminloz
geboren: 16-7-1812
gehuwd : 30-4-1847 met Johanna van Nunen, dochter van Hendrik
van Nunen. en van Elisabeth Bartels
- VII. .JOHANNES, zoon. van Martinus en van Johanna van Nunen
gehoren; 27-11-1854
gehuwd : 29-2-1892 met Cath. Tops •
- VIII. MARTINUS, zoon van Johannes en van Cath. Tops
geboren: 28-3-1893
2. HET GESLACHT WASELMANS van 1672 - 1971
(Gegevens verzameld uit de doopboeken respectievelijk geboortereg-
isters van Veldhoven, chronologisch geordend per ouderpaar, ver-
volg op GENEALOGICA nr. 2, aflevering 5. Met het jaar 1920 willen
wij deze gegevens afsluiten, aangezien de recente inschrijvingen
als bekend mogen worden verondersteld. Geïnteresseerden, die enig
aanknopingspunt in de door ons verstrekte gegevens hebben aange-
troffen, adviseren wij, op ons archief te Oirschot, Torenstraat 1,
alle verdere gegevens uit de oude trouw- en begraafregisters per-
soonlijk te komen opsporen. Het archiefdepot is behalve zaterdags
en zondags alle dagen geopend van 8.30 - 17.00 uur. Toegang en on-
derzoek zijn gratis.
HENRICUS BAZELMANS	MARIA JOHANNA BUCAS
19- 2-1887 Maria Francina _____ get.	H.A.Habraken, Adr.Maas
17- 5-1886 Maria Helena	P.Louwers, Joh.Jos.v.d.Ven
1- 9-1884 Maria Cornelia _____	M.J.Bucas, Joh.Jos.v.d.Ven
18- 7-1891 Maria Cornelia	J.J.H.Cuijpers, Adr.Maas
10-10-1893 Franciscus Josep-
hus	G.de Wit, Adr.Maas
23-12-1895 Johannes Matheus	J.J.H.Cuijpers, Daniel v.Lot-
ringen
18-11-1897 Johannes Josephus ^{5.}	Daniel v.Lotringen, Petrus van
Tuijl
28- 6-1900 Hendricus Anto-
nius	Daniel v.Lotringen, Cuili. de
Vries
5- 8-1902 wilhelmina Antonia ¹²	Daniel v.Lotringen, J.J.H.Cuij-
pers

20- 4-1904 Catharina Maria	get.	Daniel v.Lotringen, J.J.H.Cuij-
pers
5- 4-1907 Maria Henrietta
Cornelia		Daniel v.Lotringen, J.J.H.Cuij-
pers
GODEFRIDUS BAZELMANS	X	ANTONET VAN DER KRUIJSEN
5- 1-1884 Maria Leonarda	get.	H.A.Habraken, Adr. Maas
'14- 7-1885 Franciscus Henri-
cus Cornelis	"	H.A.Habraken, Adr. Maas
14- 7-1886 Leonarda Maria
Cornelia		H.A.Habraken, Adr. Maas
3- 2-1887 Hendrica Maria
Cornelia		H.A.Habraken, Adr.: Maas
10- 4-1889 Henricus Cornelis "		H.A.Habraken, Adr. Maas
22-11-1890 Maria Johanna Cor-
nelia	"	Guillaume de Vries, Adr. Maas
ADRIANUS BASEL MANS	X	JOHANNA VAN DER WEIDEN
12-12-1889 Johannes	get.	W.de Vries, Adr. Maas
13- 1-1891 Antonius		W.de Vries, Adr. Maas
3- 6-1892 Johanna		W.de Vries, Adr. Maas
19- 9-1893 Anton		W.de Vries, Adr. Maas
31-10-1894 Franciscus		lade Vries, Adr. Maas
31-10-1894 Jan		W.de Vries, Adr. Maas
JOHANNES FRANCISCUS BAZEL-
MANS	X	CORNELIA LUCIA HABRAKEN
4- 8-1892 Alphonsus Loui-
sius Henricus	get	W.de Vries, Adr, Maas
WILHELMUS EAZELMANS	X	JOHANNA MARIA ARNOLDINA WIJNEN
28-10-1893 Franciscus Corne-
lus	get	W.de Vries, Adr. Maas
21- 6-1895 Cornelia Lucia
Maria		J.J.H.Cuijpers, H.J.Janssens
29- 8-1897 Johanna Maria An-
tonia
Arnoldus Henricus ^{ff}
Maria		Peter Verhoeven, Henricus
Bazelmans
Henricus Bazelmans, W.de Vries
6-10-1902 Henriette Josep-
hine Nária		Jacobus Beljaars, P.J.v.Zant-
voort.
WILHELMUS BAZELMANS	X	ANNA MARIA NOLLEN
4-12-1902 wilhelmina Anto-
netra	get	Johannes Jos.v.d.Ven, Andries
Jonkers
28-11-1903 Willem Gerardus "	"	Ludov. v.d.Ven, w.w.v.d.Ven
25-10-1907 wilhelmus Cornelius"		J.H.Smets, J.J.v.d.Ven
FMNDRICUS aAsrravis	X	WILHUMINABEERENS
17- 3-1910 Henrica	get	Peter Scheepers, Jan de Greef
12- 7-1911 Adrianus Cornelius "	"	Chr.Cuijpers
5- 4-1913 Henricus Cornelius "	"	Th.v.Hest, Chr.Cuijpers
20- 1-1915 wilhelmina Elisabeth		Th.v.Hest, Chr.Cuijpers
7- 3-1917 Joannes Martinus		Th.v.Hest., Chr.Cuijpers

27- 2-1919 Hubertus Josephus get. Mart.v.der Steen, Chr.Eliëns
 11- 7-1921 Wilhelmus Cornelis " Joh. Eliëns, W.A.Tops

JOHANINESBASEINIANS X PETRONILLA HAKIJANS

27-10-1911 Gerardus Adria-
 nus get. Joh.Jos.v.d.Ven, Lud.v.d.Ven
 1-10-1914 Joanna Elisabeth " Joh.Jos.v.d.Ven, A.Damen
 28- 2-1918 Adrianus Wilhel- ff
 mus Peter v.Oorschot, Jac.Somers

WILLEM BAZELMANS. X HENDRICA STRIJBOS
 24- 7-1912 Paulina Petro- get. P,J.A.v.Kemenade, G.v.d.Steen
 nella ff
 16- 1-1914 Martinus Aegi- H. Schutjes, Arnoldus Sanders
 dius "r
 29- 9-1915 Aegidius "r
 24- 1-1917 Petrus Cornelis Corn.Bazelmans, W.Louwers
 30-12-1918 Petrus Cornelis "r
 19-10-1920 Petrus Cornelius Petrus v.Kemenade, C.Nabben
 wilhelmus Er.v.d.Weiden, L.v.Doorne

JOSEPHUS GERARDUS MARIA ADRIANA MARIA WILHELMINA VAN
 BAZELMANS NUENEN
 9- 7-1913 Lucia wilhelmina get. F.H.H.Spoorenberg, J.Somers
 28-12-1914 wilhelmus Joannes
 Cornelius Maria A.Fr.v.d.Meeren, J.Somers
 29- 5-1916 Cornelia Johanna "r
 Maria A.Fr.v.d.Meeren, A.Damen
 24- 9-1917 Johannes Josephus "r
 Antonius J.Somers, A.Damen
 11- 2-1920 Franciscus Josep- "r
 hus Maria Márt.v.Kemenade, Chr.Cuijpers

JOHANNES WILHELMUS BAZEL- X CATHARINA HAKKENS
 MANS
 14- 2-1914 Johanna Paulina get. Cornelius Bazelmans, Joh.Bazél-
 mans
 23- 2-1915 Egidius Gerardus Joh.C.Bazelmans, H.v.Genesen
 29- 5-1916 Egidius Gerardus Corn.Bazelmans, P.Meulenbroecks
 5- 4-1918 Gerardus Corne- P.Meulenbroecks, Jan v.Beers
 lius P.Meulenbroecks, Petrus Hordijk
 21- 5-1920 Gerardus Johannes Joh.v.d.Meeren, Leonardus v.
 18- 7-1921 Paulina Maria Doorne

CORNELIUS JOHANNES BAZELMANS X JOHANNA VAN DE RIJT
 9- 7-1914 Johannes Cornelus get. Th.v.Kruijsdijk, W.Louwers
 25-11-1915 Paulina Cornelia " Jan v.Beers, H.v.Genesen
 3- 7-1917 Egidius P.Meulenbroecks, H.Seheepers
 4- 7-1919 Antonius Donatus Jan Koonings, C.v.Kruijsdijk
 16- 7-1921 Dymphna ?tart. Kuijpers, W.W.v.d.Ven

ANTOON BAZELMANS X THEODORA VAN DER A/LEUTEN
 4- 4-1919 Adriana Cornelia get. Jac.v.Oorschot, Corn.Dekkers

13- 3-1920 Cornelius Adria-
 anus get. J.Fr.v.d.Breek, Th.H.Vlemmincx

FRANCISCUS JOSEPHUS BAZEL- X JOH/KW CHRISTINA VISSERS
 MANS
 28-10-1919 Maria Henrica
 Johanna get. Daniel v.Lotringen, A.Keeris
 2-11-1920 Henrica Francisca J.C.Leijten, H.G.W.Louwers
 Maria

JOHANNES BAZELMANS X JOHANNA MARIA BAZELMANS
 27- 8-1920. Imhelmus Aegi-
 dius • get. P.v.Kemenade, Caspar Nabben

3. DE MANNELIJKE LIJN IN DE STAMBOOM VAN CORNELIS ADRIANUS ANTONIUS
 VAN BEERS, geb. 1-5-1950 te Hoogeloon.
 (Samengesteld door C.A.A. van Beers, Kosterstraat 6, Middelbeers)

De exacte gegevens beginnen in 1659.

I. JAN VAN BEERS
 geboren: vermoedelijk tussen 1600 en 1610
 gehuwd : vermoedelijk tussen 1625 en 1630

II. WILLEM, zoon van Jan
 geboren: omstreeks 1630, overleden: omstreeks 1690
 gehuwd : 28-12-1659 met Catharina, dochter van Arnoldus wij-
 felaers, geboren te Hilvarenbeek (huwelijksinschrij-
 ving: trouwregister Nederl. Geref. Gemeente te Oir-
 schot)

III. a) Kinderen uit huwelijk II:
 Elisabetha Arnoldus Cornelis
 9-11-1661 10-10-1664 30-11-1669
 25- 3-1740 27- 6-1740 9-11-1700

b) ARNOLDUS, zoon van wilhelmus
 1. eerste huwelijk met: Adriana, dochter van Theodorus van
 Beerendonck op 15-1-1696
 2. tweede huwelijk met: Maria, dochter van Nicolaus (zoon
 van Petrus) van de Laerschot en van Elisabetha van de
 Schoot, op 16-2-1710 (Maria is gedoopt 18-1-1668 en
 overleden op 5-4-1743)

IV. a) Kind uit huwelijk III, b, 2:
Franciscus
 22- 1-1712
 13- 3-1788

b) FRANCISCUS, zoon van Arnoldus
 gehuwd met: Johanna Maria, dochter van Petrus (zoon van
 Jan) de Croon en van Maria, dochter van Henricus Bressers,
 te Oirschot op 12-2-1736 (Johanna Maria werd geboren op
 10-5-1710)

Kinderen uit huwelijk IV, b:

Willem	Arnoldus	Peter	Anna Maria
11- 2-1737	11- 2-1739	25-12-1741	16- 7-1745
24- 6-1786	30- 3-1785	7- 6-1807	13-10-1794

Maria Catharina	<u>Francis</u>	Johanna
9- 3-1748	11- 8-1752	23- 7-1755
3-10-1794	28- 1-1810	

- b) FPANCIS, zoon van Franciscus (linnenwever)
 gehuwd met: Elisabeth, dochter. van Cornelis van de Poel en van Catharina van Peilingen, op 26-5-1779. te Kwerps in België (Elisabeth werd gedoopt 16-7-1751 te Kwerps en is overleden op 9-9-1832, zij was spinster)

VI. a) Kinderen, uit huwelijk V, b:

Johanna Maria	Maria Catharina	Cornelia
8- 9-1780	25- 5-1782	21- 6-1784
6- 1-1864	21- 1-1795	29- 1-1788

Francis	Wilhelmus	Joania
8- 8-1785	16- 2-1789	28-10-1790
21- 8-1859	16- 1-1864	9- 6-1850

Johannes	Cornelis	<u>Peter</u>
20-12-1792	omstr. 1795	20-10-1796
18-12-1859	9- 5- 1815	8- 2-1875

- b) PETER, zoon van Francis (linnenwever)
 gehuwd met: Adriana, dochter van Francis van Santvoort en van Anna van Elderen, op 17-11-1816 te Oirschot (Adriana werd gedoopt op 9-11-1798 en is overleden op 1-10-1855)

VII. a) Kinderen uit huwelijk VI, b:

Franciscus	Wilhelmus	Cornelis
16-12-1816	11- 3-1819	14-11-1821
	21- 2-1904.	

Anna	Elisabeth	Josephus
23-12-1823	27- 3-1827	19- 6-1 30
17- 3-1901	6- 1-1896	10- 1-1915 (Middelbeers)

Francisca Maria	Johannes	Adrianus
27- 5-1835		4-11-1840
10- 1-1900		

Jacobus	Peter
29-11-1843	29-11-1843
10- 2-1856	4-10-1922

- b) JOSEPHUS, zoon van Peter (landbouwer)
 1. eerste huwelijk met: Maria Anna. van Reusel
 2. tweede huwelijk met: Johanna Maria, dochter van Peter blijs en van Maria van Riet, op 2-5-1873 te Vesseem (Johanna Maria werd geboren op 9-4-1840 te Vesseem en is overleden op 7-3-1916 te Middelbeers)

VIII.a) Kinderen uit huwelijk VII, b, 2:

Petrus	<u>Adrianus</u>
6- 3-1876 Oostelbeers	22-11-1875 Westelbeers
15-7-1966 Middelbeers	28- 3-1953 Hoogeloon

Johannes	Johanna Maria
20- 6-1878 Westelbeers	30- 7-1880 Westelbeers
15- 3-1960 Canada	15- 2-1956 Veldhoven

Josephus
25-10-1882 Westelbeers
28- 2-1951 Westelbeers

- b) ADRIANUS, zoon van Josephus (landbouwer)
 gehuwd met: Johanna Maria, dochter van Jan Beijens en van Wilhelmina Castelijns, op 18-2-1909 te Hoogeloon (Johanna Maria was geboren op 11-5-1880 te Hoogeloon en is overleden op 24-12-1943 te Hoogeloon)

IX. a) Kinderen uit huwelijk VIII, b:

Johanna Maria	Anna
4- 1-1911 Vesseem	17- 7-1913 Vesseem

Josephus Johannes	Johannes
20- 5-1915 Vesseem	22-10-1916 Vossen

Petronella	Henricus
24-12-1918 Hoogeloon	2- 2-1921 Hoogeloon

Wilhelmus Antonius	<u>Antonius Josephus</u>
20- 4-1922 Hoogeloon	22- 3-1924 Hoogeloon

- b) ANTONIUS JOSEPHUS, zoon van Adrianus (loondorser)
 gehuwd met: Cornelia Catharina, dochter van Cornelis Rijnen en van Maria Catharina van Veghel, op 20-7-1949 te Middelbeers (Cornelia Catharina is geboren op 14-7-1926 te Middelbeers)

X. a) Kinderen uit huwelijk IX. b:

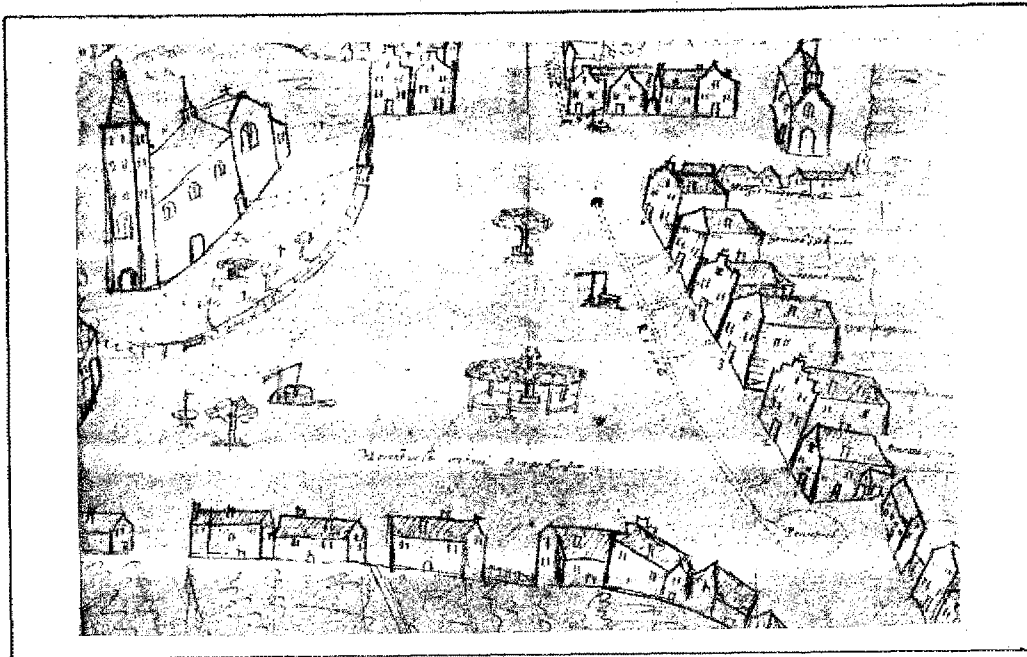
<u>Cornelis Adrianus Antonius</u>	Adriana Maria Catharina Johanna
1- 5-1950 Hoogeloon	11- 8-1952 Hoogeloon

Johannes Maria Martinus	Catharina Maria Johanna Gerarda
5- 2-1954 Hoogeloon	19-10-1957 Middelbeers

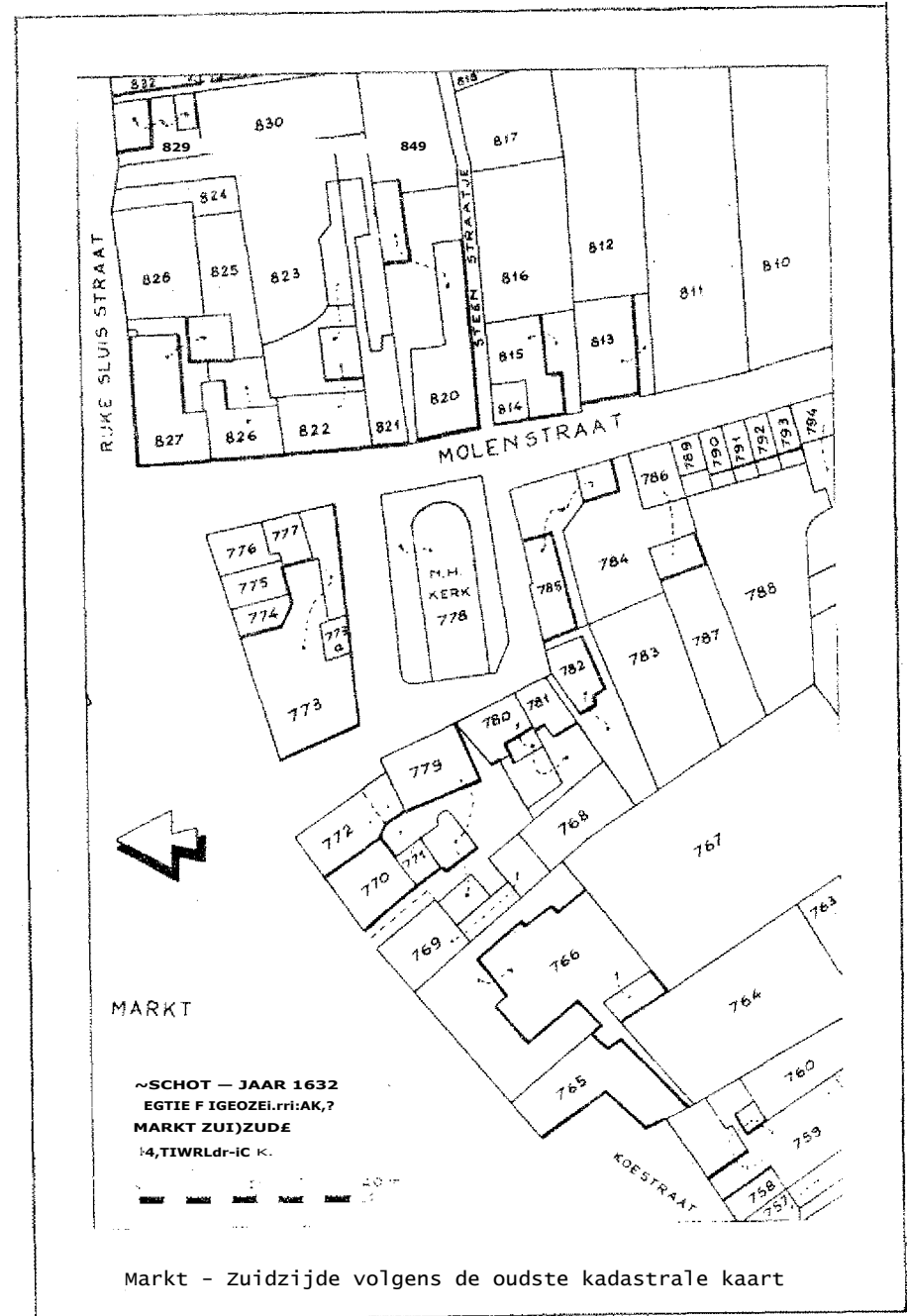
XI. CORNELIS ADRIANUS ANTONIUS, zoon van Antonius Josephus.

(Wie aangaande deze stamboom inlichtingen wil verkrijgen of geven, gelieve contact op te nemen met: Kees van Beers, Kosterstraat 6 te Middelbeers, tel. 04244 - 302)

ZIE OOK: hoofdstuk XI: Lezers leveren hun bijdrage, nr. 2: Genealogie Teurlinckx.

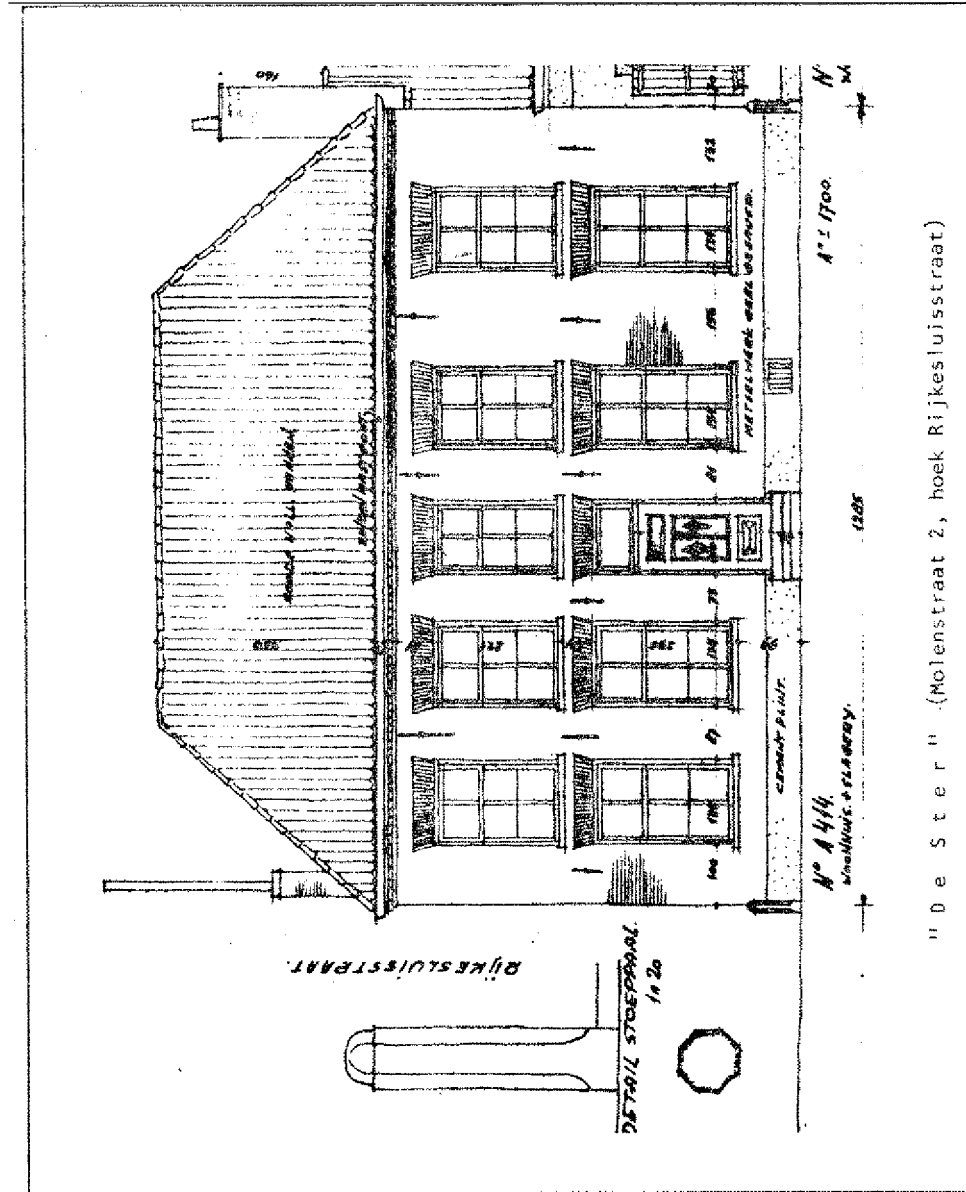
Mercktvelt van Oirschot Anno 1620

Markt - zuidzijde volgens de oudste kadastrale kaart

LIJST VAN OUDE NAMEN DER HUIZEN, behorende bij de tekening op bladzijde 79 (Markt - Zuidzijde volgens de oudste kadastrale kaart), wordt in de komende afleveringen vervolg'd.

- F 757 " De Ploeg "
- F 758 " Den Ossenkop "
- F 759
- F 765 " Stad Antwerpen "
- F 766 " De Wildeman" en " 't Hart "
- F 769 " De Wereld "
- F 770 " t' Greet "
- F 772 " De Lakenhal "
- F 773 H De Zwaan H
- F 776 " Het Varken
- F 779 " t' Broekje "
- F 794 " t' Hooghuis "
- F 814 " De Ooievaar "
- F 827 " De Ster "

" De Ster " (Molenstraat 2, hoek Rijksluisstraat)

VIII. HUIZEN EN HUN BEWONERS TE OIRSCHOT
VAN DE ZEVENTIENDE TOT DE TWINTIGSTE EEUW

(vervolg)

De namen van de hierna beschreven panden. zullen bij sommigen misschien enige verwondering doen opkomen, aangezien de naam "wildeman" wel eens werd toegeschreven aan het pand vrijthof 9 en de naam "Ster" ook aan een. huisje in de Noyenstraat is gegeven. Met de oude benaming staat het echter geheel anders. De verpondingsregistreiglarde 17e en 18e eeuw, voorafgaande aan de oude kadastrale leggers, kennen deze namen alleen aan de tweeutderhavige panden toe. Het jaarkeurboek. van Oirschot (1619) memoreert de put van de Wildeman aan de Markt (zie Campinia, april 1972, nr. 5, blz. 13, 86): de kooplieden moeten zich rondom de grote linde opstellen, echter niet buiten de steiger van de put van de wildeman. Vergelijk ook de fotokopie van een oude primitieve schets anne 1620 op blz. 78 van deze aflevering. De in deze aflevering behandelde panden 11 en 12, "De Ster" en "De wildeman" kunt 11 op de kopie van de oudste kadastrale kaart (1832) onder de saktiennummers 827 en 766 aantreffen. In de komende afleveringen zullen wij herhaaldelijk naar deze schets verwijzen.

11. De Ster" (Molenstraat 2, hoek Rijkjes]olsstraat)

De mentmentenlijst der gemeente Oirschot omschrijft dit perceel als volgt: "Woonhuis met. verdieping, hoek Rijkjesluisstraat en daarin zo ver uitspringend, dat de gevel als afsluiting van de Markt dient. Fraai gebouw van eenvoudige doch harmonische architectuur en van oudheidkundige waarde."

Op de primitieve tekening van 1620 (zie blz. 78) staat als eigenaar van dit pand. genoteerd:

A. MICHIEL DE KETELEB 1620

De oude verpondingsregisters vermelden de volgende eigenaars:

B. ODULPHUS GERAFRTS 1640

"Huijs en Hof", Kerkhof 1, fol. 121
grootte: 7 roijen, aanslag: 3 g. 15 st. 8 p,

C. HENRICK TI CCOF VAN CLEIJNEKBREUGEL 1670

"Huijs in de Staer", Kerkhof 1, fol. 123^v
grootte: 7 roijen, aanslag: 3 g. 15 st. 8 p.

D. HENRICK JANS GLRITS DE ROIJ 1682

"Huijs in de Staer en Hoff", Kerkhof 1, fel. 105^v
grootte: 7 roijen, aanslag: 3 g. 15 st. 8 p.

C. ARNOLDUS HENDRIX DE ROIJ omstreeks 1703

F. MARGOT ANTHONFT DE ROIJ, gehuwd met PF ILIEBERPUS VAN PARIJS,
wonende te Brussel, en HENDRIEN DE ROIJ, kinderen van Arnoldos Hendrix de Roij 1753
"t Huijs de Ster en Hoff", kerkhof 2, fol. 125^v en Kerkhof

3, fo1,166
grootte: 7 roijen, aanslag: 3 g. 15 st. 8 p.

G. DE WEDUWE VAN FRANCIS VISSERS (door koop) 1784

"t Hbijs de Ster en Hoff", Kerkhof 4, fol. 116 en 84 en
Kerkhof 5, fel. 89

grootte: 7 roeden, aanslag: 2 g. 16 st. 10 p.

1-1, JACOBUS, MICHIEL, MARIA ANNA. (gehuwd met Jan Tasset), ALLE-
GONDA, (kinderen van Francis Vissers) en DE WEDUWE VAN FRAN-
CIS VISSERS 1809

grootte: 7 roeden, aanslag: 2 g. 16 st. 10 p.

Kerkhof 6, fol. 90

(deling 4-8-1810)

Uit de kadastrale leggers resulteren de volgende eigenaars restte
tievelijk bewoners:

I. MARIANNE EN ALLEGMA VISSERS 1832

"Huis, schuur en erf", F 827, art. 738, 3 roeden

"Huis", F 827a, art. 738, 72 ellen

"Tuin", F 828, art. 738, 2 roeden, 79 ellen

(verkoop: 1863)

J. WILHELMINA CORNELIA JOSEPHIMA MESSING, weduwe van WILHELMUS 1863

A. HOPPENBROMMS (door koop)

" is, schuur en erf", P 827, art. 2257, 3 roeden

"Huis", 72 ellen, F 827 a, art. 2257

"Tuin", 2 roeden, 79 ellen, F 828, art. 2257

(gedeelteelijke verkoop 1866):1Aijft:

"Huis en erf" 1 A. 40 CA, -- -

"Tuin" 4 A 46 CA

K. VIKTOR VAN DOOREN (door koop) 1866

"Huis, erf en tuin", 5 A 86 CA, F 2350 er, 2351, art. 2976

L, GODEFRIDUS DOMINICUS SIGEBERTUS HUEART en cons. 1879

"Huis, erf en tuin", 5 A 86 CA, F 2350 en 2351, art. 3011

1880 bijbouw, wordt F 2630, 1922 vereniging, wordt F 2644

1927 gedeeltelijke verkoop, blijft: 4 A. 70 CA, wordt F 3665

HENDRJKUS VAN BEMENDONK en cons. (door koop) 1931

"Huis en erf", 4 A 70 CA, F 3665, art. 5586

N. JOAN NES HENRIWS SCHEEPENS (door koop) 1946

"Huis en erf", 4 A 70 CA, F 3665, art. 6223

1947gedeelteelijke verkoop, bluft 4 A 50 CA, F 4134, ar
6223

O. ANNA MARIA. VAN WILL 1952

"Huis en erf", 4 A 50 CA, F 4134, art. 6644

P. HENRICA WILHELMINA KUIJLAARS en cons. 1956

"Huis, slagerij en erf", 4 A 50 CA, F ,.3A, art. 5289

PETRUS VAN KOLLENBURG 1956

"Huis, slagerij en erf", 4 A 50 CA, *13.1 art. 6087

1960 gesplitst in: E 4444 (2 A SS CA) en E 4445 (1 A 95 CA)
F.v.Kollenburg houdt F 4444, 2 P, 55 CA

- R. JOHANNA MARIA ELISABETH VAN KJMENA, echtgenote van J.G.J. Erven 1960
grootte: 1 A 95 CA, F 4445, art. 7204
- S. VERENIGING "BOWNLFEN" 1972
grootte; 195 F 4445, art. 5483

12. "De Wildema Hulja bet Ha
(Markt 7 en 8)

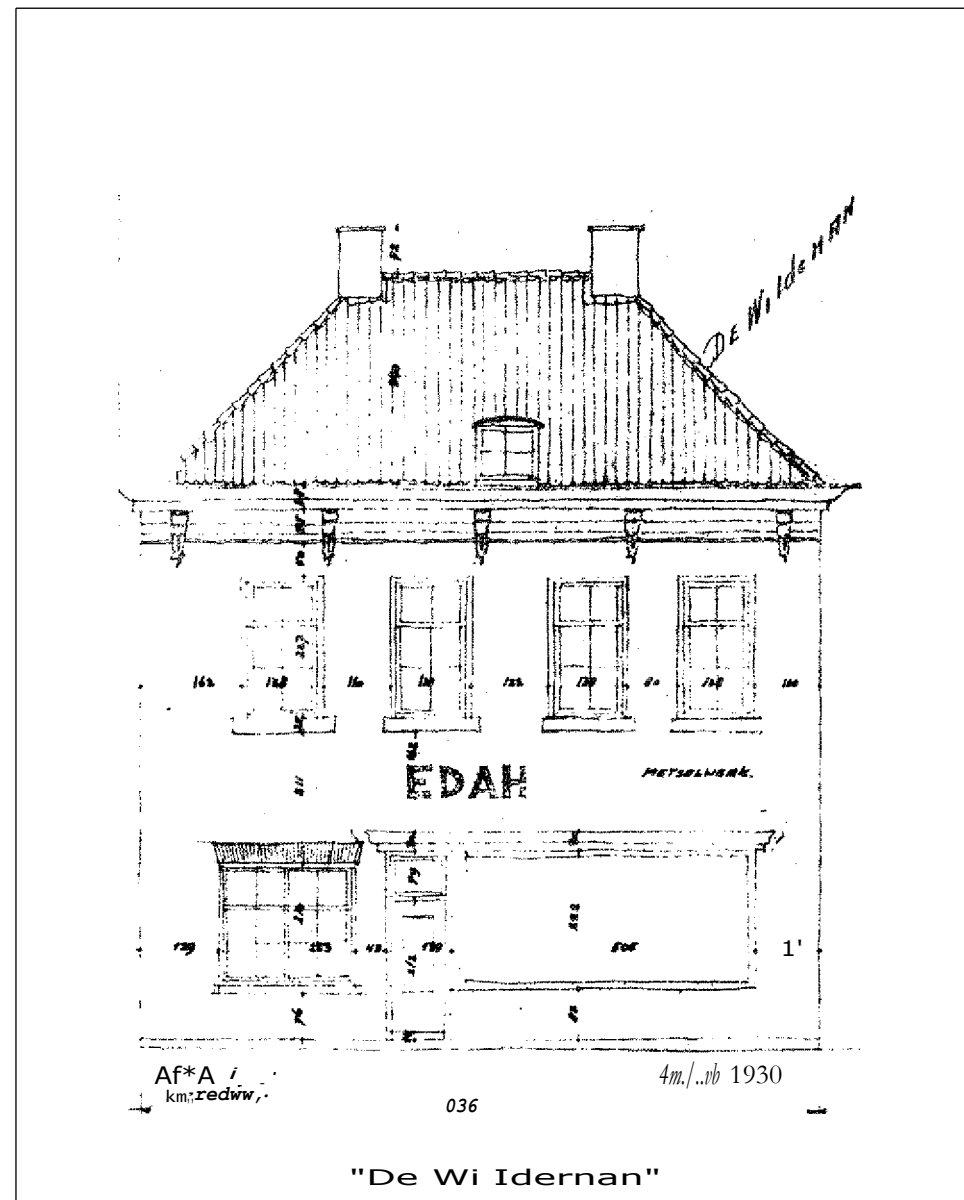
De omschrijving van het tegenwoordige pand in de Oirschotse monumentenlijst luidt als volgt: "Huis met strenge lijstgevel, kroonlijst met R6gence-consols, twee schoorstenen op het dak, beneden gemoderiseerd met étalage. Gebouw van algemeen belang wegens oudheidkundige en kunsthistorische waarde."
Vanaf 1776 memoreren de verpondingsregisters een samenvoeging van "De wildeman" met "Huis het Hart". Het solo-bestaan van "Huis 't Hart" van 1700 tot 1776 zullen wij in deze lijst apart beschrijven vooraleer de situatie van 1776 wordt vervolgd.

Op de primitieve schets van 1620 (zie blz. 78) staat als eigenaar of bewoner vermeld:

- A. SYMON MAIIIEUSSEN 1620

De verpondingsregisters vermelden de volgende eigenaars respectievelijk bewoners:

- B. JAN AERT LEGZUS 1650
"Huijs en Hof genaamd DE WILD-", Kerkhof 1, fol. 119^v
grootte: 2 roijen, aanslag: 3 g. 5 st. 8 p.
- C. JACOB HERMANS (mulder) 1675
"De Helft van Huijs en HofEDE WILDEMAN"
aanslag: 1 g. 17 st. 4 p.
"De andere Helft van Huijs en Hoff DE WILDEMAN" 1676
aanslag: 1 g. 8 st. 4 p.
totaal groot: 2 roijen, Kerkhof 1, fel. 111
- D. JOOST VAN MIERLO 1700
"Huijs Den. Wildeman , Kerkhof 2, fol. 155^v
grootte: 2 roijen, aanslag: 3 g. 5 st. 8 p.
- E. JOHAN COOLE (Eindh~n), gehuwd met JENNE MARIA VAN MIERLO — 1732
- F. JENNE MARIA VAN MIERLO, weduwe van JAN COOLEN 1748
- G. GODS FRIDUS JOHAN COOLEN en ODA CATHARINA COOLE (gehuwd net JOHANNES RAAS TENS 17
"Huis den wildeman en Hof", Kerkhof 3, fol. 200
grootte: 20 roijen in 3 percelen, aanslag: 3 g. 17 st. 12 p.
- H. JOHANNES RAASJENS (bij onderhandse deling) 1753
"Huis den wildeman. en Hof", Kerkhof 3, fol. 200

"De Wi Idernan"

- grootte: 20 roijen in 3 percelen, aanslag: 3 g. 17 st. 12 p.
- I. ARNOLDUS TER GROTTJE, sekretaris der Vrijheid Oirschot 1764
 "Euijs genoemd den Wildeman en Hof", Kerkhof 4, fol. 142
 grootte: 32 roeden in 3 percelen, aanslag: 3 g. 17 st. 12 p.
- Hier laten wij thans eerst volgen de gegevens omtrent het huis
 "'t HART' van 1700 tot 1776:
- a. DE KINDEREN VAN WILLEJ1 VAN KERKHOIRLE omstreeks 1700
 "Huijs en Hoff 't Hart", Kerkhof 1, fol. 152
 grootte: 4 roijen, aanslag: 2 g. 10 st. 0 p.
- b. JACOBUS SCHIPPERS 1732
 "Herijs en Hoff 't Hart", Kerkhof 2, fol. 126^Y
 grootte: 4 roijen, aanslag: 2 g. 8 st. 12 p.
- c. CRISTIAAN, JAN, JACOBUS en LUCIA SCHIPPERS (laatste gehuwd 1755
 met Pieter Sangers)
 "Huijs en Hoff 't Hart", Kerkhof 3, fol. 81 en 201
 grootte: 16 roijen, aanslag: 2 g. 16 st. 2 p.
 (Huijs en Hoff: 4 roijen, Groten Hoff: 6 roijen, Aanstede:
 6 roijen)
- d. JACOBUS JACOBUSSE SCHIPPERS (hij deling) 1760
 "Huijs en Hoff 't Hart, Kerkhof 3, fol. 81 en 201
 grootte: 16 roijen, aanslag: 2 g. 16 st. 2 p.
 (Huijs en Hoff: 4 roijen, Groten Hoff: 6 roijen, Aanstede:
 6 roijen)
- e. MR. ARNOLDUS TER CROIJE, sekretaris van de Vrijheid Oirschot 1776
 "Huijs en Hoff 't Hart", Kerkhof 4, fol. 143
 grootte: 16 roijen
 ARNOLDUS TER CROIJE is dus vanaf 1764 (zie I) eigenaar van de
 WILDEMAN en vanaf 1776 ook van "Huijs 't Hart"
 grootte: 48 roijen, aanslag 9 g. 19 st. 6 p.
- J. HENRICA SWANENBURGH, weduwe van ARNOLDUS TER CROIJE 1783
 "Huijs genoemd den Wildeman en Hof", Kerkhof 4, fol. 142
 grootte: 32 roeden in 3 percelen, aanslag: 3 g. 17 st. 12 p.
- K. JAN SCHOUW, sekretaris der Vrijheid Oirschot 1783
 "HUIJS DEN WILDEMAN EN 'T HART", Kerkhof 4, fol. 141, 5 fol.
 139, 6 fol. 138
 grootte: 48 roijen, aanslag 9 g. 19 st. 6 p.
- Volgens een pas ontdekt register van huizen te Oirschot zijn tussen
 1806 en 1832 behalve Jan Schouw de volgende eigenaars bekend:
- L. SALOMON KRULL
 JACQUE DELPRAT
- N. WILLEM FRANCIS OME (Med. Doctor)
 De oude kadastrale leggers (aansluitend aan genoemd register) ver-
 melden als eerste WILLEM FRANCIS GULJE (zie N)

- "Ibis, schuur en erf", F 766, art. 187, groot 9 A 20 GA 1832
 "Tuin", F 767, art. 187, groot 14 A 60 CA
- O. MAUREGNAULT RAPHAËLE A-A.J.B.W. de BOREEL, gehuwd 1893 en 1898
 met Baron Frans Ernest Alexander van Hovelli tot
 Westerfliër
 "Huis, schuur en erf" F 766, groot 9 A 20 CA, art. 187
 "Tuin", F 767, groot: 14 A 60 CA, art. 187
- P. MR. CLEMENT ERNEST ALEXANDER, BARON VAN HOVELL TOT WESTER-
 FLIER (griffier gerechtshof), MR. ERNEST OTTO JOSEPH, BARON
 VAN HOVELL TOT WESTERFLIER (burgemeester van Eist), MARIA
 CLEMENTINA JACOBA BARONESSE VAN HOVELL TOT WESTERFLIER (ge-
 huwd met E.Z.H. Baron van Voorst tot Voorst te Groningen),
 FRANS ALEXANDER JOSEPH, BARON VAN HOVELL TOT WESTERFLIER
 (burgemeester van Ubbergen), JACOBA ANTHONIA EUGENIK, BARO-
 NESSE VAN HOVELL TOT WESTERFLIER (te Gorsse), ALEXANDER EDUARD
 HUBERT, BARON VAN HOVELL TOT WESTERFLIER (te Gorsse), en JULI-
 ANA LOUISA FRANCISCA, BARONESSE VAN HOVELL TOT WESTERFLIER (ge-
 huwd met H.J.B.Th.A. van Heijden) te Den Haag 1913
 "Huis, schuur en erf", F 766, art. 4712/11 en 12, groot: 9
 roeden 20 ellen
 "Tuin", F 767, art. 4712/ 11 en 12, groot: 14 roeden 60 ellen
- Q- N.V. DE OIRSCECTSE SIELENFABRIEK 1918
 "Huis, schuur en erf", art. 4734/2 en 3, naar art. 4734/7,
 F 766 en F 767 komen samen onder F 3528
 1922 ged. sloping, splitsing van F 3528 in F 3603 en F 3602
 wij laten nu eerst pand F 3603 volgen.
- R. a- EIJBERTUS PUILIPPART (kleermaker) 1923
 "Huis en Tuin", F 3603, art. 4729/4, 9 A 90 CA
 1931 bijbouw, naar art. 4729/6
- S. a. CORNELIUS EGIDIUS VAN LEUVEN (stoelenfabrikant) 1937
 "Huis en Tuin", F 3603, art. 5311/9, 9 A 90 CA
 1955 splitsing, naar art. 5311/28, 2 A 90 CA en naar
 art. 6823/1
 art. 5311/28, F 3603 (tuin) 2 A 90 GA naar art. 5311/29
- Het pand F 3602 kwam in het bezit van:
- R. b. JOHAN ES JOSEPH US BELIEN 1923
 "Huis en Tuin", F 3602, art. 5024/3, 23 A 67 CA
- S. b. CORNELIUS EGII)RJS VAN LEUVEN 1929
 "Huis en Tuin", F 3602, art. 5311/2, 23 A 67 CA
 1932 verbouw, naar art. 5311/3
 1936 bijbouw, naar art. 5311/4
 1948 stichting: FIRMA VAN LEUVEN-PUILIPPARF, art. 5311/23
 1951 verbouw, naar art. 5311/24, naar 5311/25 en art. 6480/1
 art. 5311/25 ten slotte ook naar art. 5311/29, 14 A en 30 CA
- Hiermede wordt Cornelius Egidius van Leuven eigenaar van beide panden
 F 3603 en F 3602.

1. MISIRIE- EN HANDELSONDERNEMINGLEBRO N.V. 1955
 F 4387, 17 A 20 CA
 1959 ged, verkocht, daarna splitsing van F 4387 in
 F 4462 16 A 80 CA, naar art. 5311/30
 F 4463 naar art. 6934/4
 1968 F 4462, art. 5311/30, 16 A 80 CA, ged. verkocht, splitsing
 in
 a. 15250, art. 6934/26 (blijft bij Industrie- en Handelsonderneming
 /.EBRO N.V.)
 b. F 5251, art. 5311/31 (blijft bij C.E. van Leuven)
- U. CORNELIUS EGIDIUS WN LEUVEN 1959
 "winkelhuis, garage, tuin en magazijn", 8 A 80 CA
 F 5251, art. 5311/31 {haarkt 7}.

IX. DE EXPOSITIE "OIRSCHOTS BINNENHUIS"

Met het zicht op de oprichting van een levensecht "groot" Oirschots museum in de nabije toekomst heeft de heemkundekring "De Heerlijkheid Oirschot" op 22 en 23 mei j.l. een expositie gehouden in de raads- kelder van het gemeentehuis van Oirschot.

Deze expositie kreeg de naam "Oirschots Binnenhuis", omdat getracht was zoveel mogelijk een Brabants boerenhuis na te bootsen. Poppen in oude klederdracht, een gedekte tafel met ham, boerenmik en een potje vet, een met bloemen en kaarsen versierd Mariabeeld (meimaand), een oude wieg, looplei, etc. wekten de indruk, dat de bewoners net van hun broodmaaltijd waren opgestaan.

Een kleine verzameling landbouwwerktuigen, een kollektie oude bid- prentjes en diverse andere bezienswaardigheden brachten de belangstel- lende bezoeker wederom in kontakt niet de Oirschotse wereld van toen. De heer Kákebeeke van Brabants Heen stelde in zijn openingswoord, dat Oirschot, niet zijn oude kom, de vele monumenten, zijn prachtige om- geving en als zetel van het archief Kempenland, zeer zeker toe was aan het oprichten van een museum.

De industriële revolutie, met als gevolg de verontreiniging van het leefmilieu en het verdwijnen van de oude ambachten, maken het bewa- ren en exposeren van oude gebruiksvoorwerpen steeds belangrijker. Wel achtte hij het raadzaam om te komen tot een specifiek Oirschots museum, door bijvoorbeeld de nadruk te leggen op de meubelindustrie. De expositie werd een duidelijk sukses. Meer dan 800 mensen bezochten de raads- kelder, waaronder zeer veel toeristen.

Niet alleen het grote aantal bezoekers, maar ook de vele vragen, die gesteld werden, tonen duidelijk aan, dat er een grote belangstelling is voor oudheidkundige zaken.

De heemkundekring van Oirschot hoopt dan ook dat haar ideaal - een permanente tentoonstelling in een geschikte ruimte - spoedig reali- teit zal worden.

M.C.Mertens-Slingerland
 Oirschot

Y. LIJST VAN KEMPISCHE STEDEN, VRIJHEDEN EN DORPEN IN 1437 MET OP- GAVE VAN HET AANTAL HUIZEN (arm en belastbaar).

	belastbaar	arm
Oirschot	659	206
Beerse	110	45
Eersel	185	50
Bergeijk	247	56
Buisel	44	15
Hapert	55	13
Hoogeloon	91	14
Casteren	41	10
Westerhoven	97	21
Dommelen	48	12
Riethoven	96	27
Steenset	46	14
Bladel	186	73
Reusel	118	30
Lommel	214	46
Oerle	102	43
Vessem	80	18
Knegsel	33	16
Meerveldhoven	30	20
Wintelre	60	10
Gestel. Strijd en Stratum	162	44
Valkenswaard	110	29
Waalre	87	20
Aalst	54	14
Veldhoven	197	43
Blaarthem	23	2
Woensel	153	36
Eindhoven	248	55

XI. LEZERS LEVEREN HUN BIJDRAGE

1. AANTEKENINGEN VAN DE HEER E.F.M. ROSIER, INDUSTRIEWEG 30 TE BEST, BIJ DE OUDE TOPONYMICA: DE VLEUT (3.), GUNTERSLAER (4.), HOSSELAAR (5.), DE PAILJAART (34.), SCHOOR (20.), EKKERSRIJT (15.).

Als de heer K:lansen in Canpinia "oude toponymica" verklaart en daarbij naar reakties vraagt, maakt hij mij altijd nieuwsgierig en probeer ik **de terreinen** te lokaliseren op oude kaarten en de naamsverklaring aan oude of bestaande gegevens te toetsen.

Als "Gunterslaer" en de "Vieut" iets Met water: een waterloop of stroompje te maken hebben, dan moet er mijns inziens iets van te vinden zijn. Bezien we **het** gebied binnen de **driehoek Den Bosch, Tilburg** en Geldrop, dan valt ten aanzien van de waterlopen in het algemeen op: een zuid-noord-gerichtheid van de stroompjes met dien verstande, dat een groot aantal ontspringt in **de dorpen langs de grens, zeg maar** in een grote boog van bijvoorbeeld Hilvarenbeek naar Sterksel. Deze kleine stroompjes, plaatselijk verwisselen ze nog al eens van naam, komen in twee grote **groepen bij** elkaar: namelijk **westelijk** van Best de Beerze, die boven Boxtel, en de Aa, Run of Rosep die boven. Sint-Michielsgestel **in de Dommel uitkomt. De Dommel** zelf komt in oorsprong uit het gebied zuid-**oostelijk** van Best, daar waar rond Eindhoven vele stroompjes samenkomen om via Son en **Sint-Oedenrode** verder **noordwaarts** te gaan en uiteindelijk via Den Bosch in de Maas uit te monden. Opvallend is nu, dat haast alle Kempendorpen de oorsprong van een dergelijk riviertje of de bovenstroomse loop van een watertje in hun grondgebied hebben.

Ten opzichte van het grondgebied van Best geldt iets dergelijks slechts, indien men de oude situatie "Groot-Oirschot" beschouwt. Door Oirschot stroomt de Beerze, langs de zuidkant loopt de Ekkersrijt, die in Son in de Domegel uitkomt, interpreteer ik de oude kaart (1853) van landmeter Kuipers (uitgave J.Arkesteyn en in., 's-Hertogenbosch) goed, dan is er nog een vertakte stroom, die vanaf Heerebeek met een tak - Groote Loop - via Liempde en een andere tak via Boscheind en Boxtel naar de Dommel gaat. Ter plaatse van de splitsing van de takken komt er een zeer klein stroompje uit zuidelijke **richting**, dat het water uit Kasteren en Mosselaar (tussen Oirschot en Best) afvoert. Dit laatste stroompje nu is de "waterloop aan de grens van Liempde **ere. langs de Paillart**" (le jaargang, blz. 92) genoemd bij de grensscheiding van 1826.

In Liempde komt ten slotte in de eerdergenoemde Groote Waterloop nog een klein loopje uit het zuiden; dit voert het water af uit de buurtschap de Vleut, zodat ik daarmee weer op mijn uitgangspunt bene Wat zien we: Best is in zoverre een uitzondering, dat het behalve het uiterst westelijk **deel** van Oirschot, voor het grootste deel ligt in de droge heivlakte: Geelster-Oirschotse-Bestse-Sonse-Lieshoutse Heide, waarbij het doorsnijdende beekdal (Dommel) in Sint-Oedenrode ligt, zodat Best dus niet rechtstreeks met een beekdal te maken heeft. Enkele aantekeningen **volgen** hieronder nog:

Het "loopken langs de Paillart" is hierboven al genoemd; nu de Paillart zelf. Deze drassige weiden (blz. 196) zijn momenteel nog in

het terrein te vinden en hebben een zeer specifieke ovaalvorm, omgeven door houtwallen. Of zijn het juist ovaalvormige weiden in het broekbosgebied? Hiervoor zoek ik verdere **gegevens**. De grens Best-Oirschot gaat via Pekershoek (Piekenhoek) tot aan de "Schoor" (blz. 25, 2e jaargang). Kadastraal zijn momenteel nog percellen bekend in het uiterste zuiden van Best, ter plaatse waar de Ekkersrijt de Oirschotse-Eindhovense dijk kruist. Bedoeld zal dus zijn de schoor (stenen duiker), die ligt op het punt waar de Scheeperssteeg (zie blz. 211) op de Eindhovense dijk uitkomt en de Ekkersrijt kruist. Een punt waar men de schapen kon drinken. De Scheeperssteeg werd ook Weverspad genoemd, tenminste viel voor een deel hiermede samen.

2. GENEALOGIE TEURLINCX,

(door H. Teurlincx, Peckiuslaan 15, Eindhoven)

- 1. JAN TOELINC, ook wel Jan Ghijsbrechts, is v66r 1468 gehuwd met Mechteld Jansd., van der Zijdenwinden. Uit dit huwelijk werd o.a. geboren:
- II. GIUSBRECHT JAN TOELINK, korenkoper, gehuwd met Kathalijn Gerit Engelberts van **den** Hezeacker. Uit dit huwelijk werden geboren:
 - 1. Jan
 - 2. Ida
 - 3. Lijsbert
 Uit zijn tweede huwelijk met Mechteld Gerits van den Molengrave werden de volgende kinderen geboren:
 - 4. Gerit, huwt met Marie Adries Loden
 - 5. Meester Frans, **priester** en kanunnik der St. Jan te **'s-Hertogenbosch**
 - 6. Kathelijn, geprofeste zuster in het klooster achter de Tolbrug te 's-Hertogenbosch
 - 7. Gijsbert, kruisheer
 - 8. Barbara, huwt met Jan Roesmont
 - 9. Peter (volgt onder III)
- III. PETER TOELINX, GIJSBERTSOEN, is raad van 's-Hertogenbosch, overleden volgens **dé** grafzerk in de St.-Janskerk op 11 juli 1531, gehuwd met Aleijt, dochter van Engelhart van den Hezeacker, en volgens genoemde grafzerk overleden op 22 november 1546. Hun kinderen zijn o.a.:
 - 1. Dierck (volgt onder IV) en
 - 2. Goossen.
- . DIERCK TUELINGS, heeft o.a- twee zonen
 - 1, Aert, wiens zoon Jan gehuwd is met Laurensken, dochter van Laurens Gerardsz. van de Grave op 21 februari 1603 te 's-Hertogenbosch
 - 2. Peter (volgt onder V)
 PETER TUELINGS, heeft een zoon Claes, ook wel Claes Peter Dierck Tuelings genaamd (volgt onder VI), die op 17 mer776 een stuk **goed** kocht van een zijner bloedverwanten, Peter Goossen Teulings.
- VI. CLAES PETER DIERC.K TUELINGS

J:ljn kinderen zijn:

1. Peter, ook wel Peter Claes Teulings
Willem
3. Hendrik, ook wel Hendrick Claes Teulings (volgt onder VII)
4. Mi

VII. HEMRICK CLAES TEULINGS. huwt te **Helvoirt** op 15 november 1632 met Maticke de Weijer, 'dochter van Mr, Wouter de Weijer en Cathelijn Egens de Gier op huwelijksvoorwaarden. Hendrik wordt herhaaldelijk rademaker genoemd, zowel. bij de beëdiging tot schepen van Helvoirt, als oopen delingsakte, waarbij hij als man en voogd van Maijken optreedt "Indijer qualiteijt Hun kinderen zijn o.a.

1. Nicolaus, huwt met Catharina van Beurden
2. Wbuter.
3. men (volgt onder VIII)
4. Jan, huwt met Petronella van Osch
5. Adriaen

VIII. EGEN HENDRIKS TEULINGS of Teurlinghs genoemd, huwt met Aldegonda Adriaansd. van Kempen, ook wel van Liempde. Egen overleed. na 1702, doch voor oktober 1706. Op 6 oktober 1706 huwt Aldegonda Adriaansd. van Liempde "naergelaten weduwe" van Egen Teurlin met Walter Emmen.

De kinderen uit het huwelijk van Egen en Aldegonda van Kempen, alias van Liempde zijn:

1. Gerardus, waarschijnlijk de later genoemde Aert, huwt met (1e maal) Maria Fabri en (2e maal.) met Catharina Leestman
2. Willemina, humt met Cornelis van Eroekhoven
3. Anna, huwt met Jan Smits
4. Henrica
5. Augustinus (volgt onder IX)
6. Henricus
7. Petrus, huw met Cornelia van Buel

De eerste twee kinderen zijn geboren en gedoopt te Tilburg, de anderen zijn gedoopt te Haaren.

IX. AUGUSTINUS TEURLINGS, geboren en gedoopt te Haaren op 29 maart 1688, vertrekt op een borgbrief van de schepenen van Oisterwijk op 7 april 1711 naar Turnhout.

Hij huwt aldaar met Cornelia Havermans op 10 maart 1711 [volgens opgave van de stadsarchivaris te Turnhout, doch volgens het schepentrouwboek van Oisterwijk huwt hij op 10 maart 1715). Hun kinderen zijn:

1. Henricus, gedoopt te Turnhout, 25 april 1712; doopgetuigen: halter Emmen en Anna Havermans
2. Petrus, gedoopt te Turnhout op 3 mei 1715; doopgetuigen: Arnoldus Teurlings en Elisabeth Peter flavermans
3. Maria Catharina, gedoopt te Turnhout op 11 oktober 1717; doopgetuigen: Gieliemus van Bednf en **Maria van der Veken**.

Augustinus huwt voor de tweede maal te Turnhout op 24 juni 1718 met Cornelia Dannelaers, geboren te Turnhout op 28 april 1686. De kinderen uit dit **tweede huwelijk zijn:**

4. Walter, gedoopt te Turnhout, 9 juni 1719; **doopgetuigen:** Walter Erven en Johanna Princen

5. Cornelius (volgt onder X)

6. JWInis ffaptist, gedoopt te Turnhout op 27 april 1723

7. Petrus, gedoopt te Turnhout, 20 juli 1725

Arnoldus, gedoopt te Turnhout op 27 april 1728

9. Aegidius, gedoopt te Turnhout op 6 juni 1730

10. Norbertus Mathias, gedoopt te **Turnhout op 29 oktober 1732.**

Hij is het zevende kind en de zevende zoon uit gn huwelijk en wordt naar het gebruik uit de Zuidelijke Nederlanden (**Oostenrijkse Nederlanden**) en dat tegenwoordig nog in België wordt gehandhaafd, gedoopt door of namens het staatshoofd.

In dit geval werd Norbertus ten doop gehouden door Norbertus **Bols, heer van** Arendonk, optredende namens de landvoogd van de Oostenrijkse Nederlanden, en Anna Catharina van der Aa.

Nadat Cornelia Dommelaers, Augustinus'tweede vrouw, te Turnhout op 9 december 1736 is overleden, huwt hij ten. derde mate met Christina Tormans, waaruit één kind, Maria Theresia is geboren en gedoopt te Turnhout op 14 februari 1738.

Augustinus overlijdt te Turnhout op 7 februari 1739.

CORNELIUS TEURELINCKX, ook wel zoals blijkt uit ondertekening van een akte: Teurlincx, is gedoopt te Turnhout op 3 december **1720. Hij** vertrekt met een borgbrief van de Heren schepenen van Turnhout op 14 juni 1748 naar Oirschot.

Volgens kerkerekeningen van de St. Pieterskerk te Oirschot blijkt hij in het houtvak te zitten, gezien de leveringen van 6 stuks stoven op 13 december 1749 voor de prijs van:2 gulden en 2 stuivers en nog eens een stoof voor 7 stuiver. Verder voor het matten en repareren van stoelen voor de somme van 1 gulden en 11 stuiver. Ook schijnt hij in drank te hebben gehandeld, want volgens de belasting op "gemene middelen" wordt hij als "Cornelis Teurlings die wieldraaier" aangeslagen voor bier ten bedrage van 12 stuiver in het jaar 1748.

Op 15 november 1750 huwt hij met Martha Baijens, waaruit de hierna te noemen kinderen worden geboren en gedoopt te Oirschot:

1. Cornelia, gedoopt op 30 augustus 1751; doopgetuigen: Ludevicus Baijens en Maria Adilia Baijens. Overleden te Oirschot op 15 april 1834

2. Henricus (volgt onder XIa)

3. Augustinus, gedoopt op 12 juni 1755; doopgetuigen: Arnoldus van Heumen n.e.c. Norberti Teurelincxen Johanna Baijens. Overleden te Oirschot op 5 november 1794

4. Petrus, gedoopt op 15 mei 1757; doopgetuigen: Arnoldus van Antwerpen n.o.c. Henrici Baijens en. Cornelia Baijens. Overleden te Oirschot op 7 december 1799

5. Maria Adilia, gedoopt op 16 november 1759; doopgetuigen: Henricus Baijens n.o.c. Ludovicus Baijens en Petronella van Heumen n.o.c. Maria Catharina Teurelincx

6. Maria Adilia, gedoopt op 20 februari 1761; doopgetuigen: Henricus Baijens n.o.c. Petri Teurelincx en Maria Anna van Antwerpen. Overleden te Oirschot op 11 maart 1846. Gehuwd le

Oirschot op 25 januari 1801 met Wilhelmus van Beers.

7. Jan (volgt onder Xib)

8. Iudovicus, gedoopt op 19 september 1766; doopgetuigen: Joannis Baptist Teurlinck en Petronella Baijens
Overleden te Oirschot op 19 februari 1851

Cornelis Teurlinck koopt in 1762 een huis en hof van de armen-tafel van de Kerkhof, Hendel en Spooronk, groet 51 roede. Be-lastbaar voor 17 stuiver en 2 cents.

In 1779 koopt hij van .Johanna Walraven, weduwe van Rogier Ber-nards Viemmings: Uit d'Aanstede - groot 21 lopens, belastbaar voor 2 gulden. •

Van Leonard de Marcq koopt hij in 1787 een schuur en hof - groot 11 lopens, belast met 1 gulden 11 stuiver en 2 cents.

Op 30 november 1768 wordt Cornelius Teurlinck benoemd tot enige en universele erfgenaam en tevens executeur van het testament van Peter Egen Teurlinghs, jongste broer van zijn vader. Dit testament werd verleden te Tilburg ten huize van. Peter Egen Teurlings "ziek en te bed liggende" voor notaris Cornelis Bles. In genoemd testament. werden ook de kinderen van Cornelis en ook eventueel kinderen, die nog geboren zouden worden, deelachtig. In 1796 op 29 oktober overlijdt Martha Baijens op de leeftijd van ruim 71 jaar en wordt in de kerk onder de toren begraven. Op 31 januari 1803 overlijdt Cornelis Teurlinck op 82-jarige leeftijd.

Er wordt een akte van erfdeling tussen de kinderen van Cornelis Teurlinck en Martina Baijens opgemaakt op 3 september 1803. De kinderen zijn: Cornelia, Hendrik, Maria, gehuwd met Wilhelmus van Beers, Jan en Louis.

Louis verkrijgt een huis en hof, groot 53 roede

Cornelia "uit de aanstede" groot 23 logens

en ten. slotte Hendrik de schuur, nu gemaakt tot een bije en een hof, groot 11 logens.

Genoemde percelen zijn gelegen aan de tegenwoordige Rijkessluis-straat.

Maria en Jan ontvangen een partij **ellegoed, meubelen en tinne-waar.**

XI.a. HENDRIK CORNELISZ. TEURLINCK is gedoopt te Oirschot op 16 april 1753 en is gehuwd met Catharina metsers.

Hun kinderen zijn:

1. Martina, gedoopt te Oirschot op 31 maart 1804

2. Cornelis Jacobus, ook wel Cornelis Hendrik genoemd, is gedoopt op 25 juli 1806. In zijn overlijdensakte staat als zijn be-roep **vermeld** stoelenfabrikant.

Hij is overleden op 21 mei 1881.

Hij is de stichter van de stoelenfabriek "**Stoelen- en meubel-fabriek v/h. C.H.Teurlinck en Meijers**", Rijkessluisstraat 54 te Oirschot. Met zijn hierna te noemen **zwager Hendrik Meijers** begon hij in 1860 met de fabricage van de Amerikaanse stoelen, welke Cornelis ongeveer 12 jaar in Detroit had gemaakt.

3. Petrus, gedoopt te Oirschot op 31 oktober **1809 en overleden** te Oirschot op 12 november 1874.

4. Maria, gedoopt te Oirschot op 3 mei 1812, huwt met de eerder-genoemde Hendrik Meijers op 10 juli 1842 te Oirschot

XI.b. JAN TEURLINCK is gedoopt te Oirschot op 2 maart 1764. Hij huwt te Oirschot op 9 juli 1797 met Catharina Kemps.

Zijn kinderen, allen te Oirschot geboren en gedoopt zijn:

1. Martina, gedoopt op 1 juni 1798; doopgetuigen: Cornelius Teurlinck en Goverdina **Kemps. Overleden** te Oirschot op 17 mei 1840. Gehuwd te Oirschot op 16 april 1826 met Hendrik van naaren

2. Maria Cornelia, gedoopt op 20 september 1799; doopgetuigen: Adrianus Keeps en Cornelia Teurlings. Overleden te Oirschot op 24 november 1800

3. Henrica, gedoopt op 20 november 1800; doopgetuigen: Henricus Teurlinck en Helena Kemps. Overleden te Oirschot op 21 april 1801

4. Maria Aegidia, gedoopt op 11 februari 1802; doopgetuigen: Theodorus Kemps en Maria van Beers

5. Cornelia Antonia, gedoopt op 1 september 1803. Overleden te Oirschot op 12 januari 1883 en gehuwd met Peter Stans Op 11 januari 1835 te Oirschot

6. Catharina, gedoopt op 26 oktober 1805 en overleden te Oir-schot op 24 oktober 1870

7. Petronella, gedoopt op 1 oktober 1807 en overleden te Oir-schot. op 13 juli 1808

8. Cornelis Johannes, gedoopt op 29 augustus 1809. Overleden te Oirschot op 23 mei 1877

9. Au stines (volgt onder XII)

Jan oopt in 1797 van Johannes en Francis Couwenbergh een huls, genaamd "Huijs den Blouw verver en hof" groot 5 roeden en belast met 2 gulden 10 stuiver en 4 cents.

Genoemd huis is de tegenwoordige winkel van de familie den Ou-den, Rijkessluisstraat 4 te Oirschot.

Verderkoopt hij in 1797 "Den Koolhof" groot 2 logens en belast met 1 gulden 2 stuiver en 8 cents.

In 1803 koopt Jan. van den Heer Paulus Straalman 1/4 van den Hof over de Straat, groot 45 roeden en belast met 11 stuiver en 12 cents.

Het "Huijs den Blouw verver" gaat na de dood van Jan op 23 juni 1845 over aan zijn zoon en dochter, respectievelijk Cornelis Johannes en Catharina, beiden ongehuwd, om de zaak verder te drijven.

In 1877 gaat het huis over aan P.J. van flenzen, doch later ging het over naar de familie den Ouden.

Wat het beroep betreft kan gezegd worden, dat Jan eerstens hout-draaier was en **later winkelier, wat blijkt uit de leveringen** van stoelen, touw en olie. Verder heeft hij ook een drukkerij gehad, **waarschijnlijk voor klein drukwerk.**

Wat zijn politieke activiteiten betreft, was Jan in de jaren v6dr 1810 (tot de inlijving van Nederland bij het Franse Kei-zerrijk) schepen geweest in de haartgang "Kerkhof" (kom van het dorp Oirschot) en in de jaren 1803 - 1804 burgemeester.

XII, AUGUSTINUS TEURLINCX, genoemd naar zijn oom, de op één na oudste broer van zijn vader, is geboren te Oirschot op 1 januari 1813. In de geboorteakte, welke in het frans is opgesteld, staat vernield, dat zijn vader Jan van beroep "tourneur des bols" is. Augustinus huwt op 25 september 1842 te Oirschot met Johanna Francisca Messing. Zijn beroep is kaarsenmaker en als getuigen bij het huwelijk treden o.a. op Cornelis Jacobus Teurlincx (zie onder XI.a.2.) en Petrus Teurlincx (zie onder 11.a.3.), zijn. neven. Het blijkt dat zij veel met elkaar samenwerken, gezien het latere beroep van Augustinus als houtdraaier.

De kinderen uit hun huwelijk, allen te Oirschot geboren, zijn:

1. Maria Catharina, geboren 6 febrbari 1844, overleden te Oirschot op 23 februari 1867
2. Catharina Francisca, geboren op 8 oktober 1845, overleden te Oirschot op 7 april 1921
3. Antonius Joannes Laurentius, geboren op 24 juni 1847, overleden te Oirschot op 2 augustus 1874.
Hij diende in het pauselijke leger als zouaaf.
4. Anna Maria Elisabeth, geboren op 26 februari 1849, overleden te Tilburg op 10 april 1922 en gehuwd met Leonard Hdbert van de Wier.
5. Johannes Peter, geboren op 11 april 1851 en overleden te Maastricht op 6 augustus 1925.
Hij was priester en leraar en later directeur van het pensioonaat. St. Louis te Weert en verder in Maastricht. Zijn klooster-naam was Mbdestus.
6. Franciscus Cornelis Josephus, geboren op 4 oktober 1852, overleden te Oirschot op 19 juli 1885
- 7, Willem Antonie, geboren te Oirschot op 19 maart 1854, overleden te Eindhoven op 19 maart 1921 (op zijn verjaardag overleden; red.), gehuwd te Oirschot op 20 mei 1888 met Maria Adriana Vlennincx
8. Louisa Hendrica, geboren op 12 maart 1856 en overleden te Eoreville (Frankrijk) in 1936. Gehuwd met Antonius Smolders.

9. Cornelis Gerardus (volgt onder XIII).

XIII. CORNELIS GERARDUS TARLINCX is geboren te Oirschot op 12 april 1858 en huwt op 9 mei 1892 te Gestel en Blaarthem (thans gemeente Eindhoven) met Maria Josephina Geelen. Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1. Augustinus Johannes Joseph, geboren te Oirschot op 13 maart 1893, overleden te **Utrecht** op 12 februari 1955
2. Antonetta Maria, geboren te Oirschot op 11 februari 1894, gehuwd te Oirschot op 17 mei 1921 met Josephus Adrianus Briaire
3. Joanna Louisa, geboren te Oirschot op 2 juli 1895, gehuwd te Oirschot op 27 juli 1920 met Johannes Josephus van de **Berg**.
4. Johannes Herenanus (volgt onder XIV)
5. Maria Francisca, geboren te Oirschot op 15 januari 1899, gehuwd te Oirschot met Berardus ten Dam
6. Franciscus Antonius, geboren te Oirschot op 12 mei 1901,

overleden te Tilburg op 2 januari 1900, gehuwd met Elisabeth van der Helm

7. Carolina Josephina, geboren te Oirschot op 1 februari 1903, gehuwd met P. Panhuizen

8. Cornelis Hendrikus, geboren te Oirschot op 5 december 1904, overleden te Beerze (België) op 18 oktober 1965, gehuwd te Oirschot op 3 mei 1926 met Anna Maria van Overbeek

Na het overlijden van Maria Josephine Geelera op 7 januari 1905 te Oirschot hertrouwt Cornelis Gerardus op 7 mei. 1906 te Oirschot met. Johanna Cornelia Latour, uit welk huwelijk 3 kinderen zijn geboren:

9. Ilenricus Petrus Marie, geboren te Oirschot in april 1907

10, Johanna Catharina Adriana, geboren te Oirschot op 24 november 1908, gehuwd met G. Willems

11. Lucia Maria Augusta, geboren te Oirschot op 3 mei 1914, gehuwd met Petrus Josephus Clemens.

Cornelis Gerardus Teurlincx dreef met zijn broers Franciscus J.C. (zie onder XII.6.) en Willem Antonie (zie onder XII.7.) een stoelenfabriek, welke zij voortzetten na de dood van hun vader Augustinus op 20 december 1871 onder de naam van "Amerikaanse stoomstoelenfabriek - Gebroeders Teurlincx.

La december 1895 doet Cornelis Gerardus een aanvraag om te bouwen in de tegenwoordige Kanaalstraat, welke vergunning hem voor het bouwen van een huis en fabriek in februari 1896 wordt verstrekt.

In verband met de voortschrijdende vernieuwingen op technisch gebied dient hij een verzoek in voor het in bedrijf stellenn, van een petroleumrotor, welke toestemming verleend wordt op 30 juni 1903. Een hevige brand op 4 september 1911 legt een groot deel van het huis en de gehele fabriek in de as.

Op 16 september 1911 wordt aan Cornelis Gerardus door burgemeester en wethouders vergunning verleend tot herbouw van het perceel.

In 1920 op 29 maart overlijdt Cornelis Gerardus en gaat de fabriek over aan Gerardus van Kempen .

Na verschillende eigenaren te hebben gehad , is de fabriek thans in het bezit van de gebroeders Verhouden.

Op de zijkant van de fabriek staat heden ten dage nog de naam van de oorspronkelijke eigenaar te lezen.

XIV. JOHANNES HEEM. NUS TEURLINCX, geboren te Oirschot op 20 december 1896 en gehuwd met Alicia Engels te Eindhoven op 6 mei 1921, is van beroep besteller der P.T.T., verhuist naar Beverwijk, later naar Amsterdam en in 1931 naar Eindhoven.

Kinderen uit het huwelijk zijn;

1. Cornelis Gerardus, geboren te Beverwijk op 23 april 1923 en overleden te Vught op 15 juli 1959

2. Hendrik (volgt onder TV)

3. Maria Josephina Cornelia, geboren te Amsterdam op 25 januari 1930, gehumd met Willem Hendrik van den Bosch.

.Na de dood van Alida Engels op 6 april 1965 te Eindhoven, her-

trouwt Johannes Hérmanus te Eindhoven op 1 oktober 1965 met Elisabeth van de Helm, weduwe van zijn broer Franciscus Antonius (zie ander XIII.6). Johannes Hérmanus overlijdt te Eindhoven op 17 februari. 1969 op 72-jarige leeftijd.

kif, HENDRIK TEURLINX, geboren te Amsterdam op 12 september 1927, van beroep werktuigkundige, gehuwd te Eindhoven op 8 mei 1953 met Oerritje Petersen.

Uit het huwelijk zijn 2 kinderen geboren:

1. Alida, geboren te Eindhoven op 13 oktober 1955
2. Anemietje, geboren te Eindhoven op 3 november 1957

In de loop van ongeveer 500 jaar is er veel veranderd aan de naam. Als eerste begin is te lezen: **Toelinc of Toeinck. Een nog oudere schrijfwijze is te zien** op het wapenzegel van Peter Toelink, welke als Tolinc wordt geschreven.

Later lezen we Tuelings, Tulinghs en in de 17de eeuw wordt in Oisterwijk de naam als Teurlings of Teurlinghs geschreven. Na de "immigratie" naar Oirschot in 1748 wordt de naam weer anders geschreven; deze is nu Teurelinckx, doch Cornelis (zie onder X) ondertekent een akte van procuratie met "C.Teurlinex".

Sinds die tijd kan men aannemen, dat deze laatste schrijfwijze werd aangehouden, want zijn zoon Jan tekent als schepen diverse akten met de huidige schrijfwijze.

Gesteld mag worden, dat onze naam sinds 230 jaar hetzelfde is.

H. Teurlinx

3. NOG EENS: "WE WAS MECHTEL LINTERMANS?"

(door Mr. L.Lieuwes, Croesenstraat 44 te Haarlem)

In aansluiting op hetgeen vermeld staat in Campinia, 2e jaargang, nr. S, pagina 38, rubriek XI sub 2 is de volgende aanvulling te geven ten aanzien van de vraag "Wie was deze Mechtelt Lintermans?". Onderzoek in de Eindhovense protokollen bracht dit gegeven aan het licht: Mechtelt Lintennans was gehuwd met Jan. Lucas Bierens. Hij had kennelijk niet de vrije beschikking over de door zijn echtgenote in het huwelijk gebrachte goederen, daar als directeur over deze goederen optrad Leunis Henricx van Poppel (cf. R. Ehv. 40 fo.2 d.d. 31 mei 1625; fo.i0 d.d. 18 juli 1625 en fo.11 d.d. 5 augustus 1625). Niet zelden togen inwoners uit plaatsen, thans behorende tot het Streekarchivariaat NoordeKempensland. naar Eindhoven om hun rechtshandelingen te laten registreren. Een en ander zal mede onder invloed van het aan deze stad verleende recht van ingebod geschied zijn.

L.Lieuwes

XII. OIRSCHOTSE LEENGOEDEREN (OIRSCHOT EN BEST)

(door J. Vriens)

REGISTRATIE VAN DE LENEN EN OVER LENEN IN HET ALGEMEEN.

Voor historici en geïnteresseerden in streekgeschiedenis, genealogie, toponomy zijn de aantekeningen omtrent de leengoederen van groot belang. In deze notities vinden zij gegevens over oude huizen, landgoederen, tienden en heerlijke rechten die iemand in leen had. Ook vindt men gegevens over de bezitters van de lenen en op wie ze zijn overgegaan. Tevens kan men nagaan hoe de leengoederen over diverse families werden verdeeld en opgesplitst.

De meeste lenen in het huidige Noord-Brabant waren hertogelijke leengoederen.

Oirschot was een tijd lang tweeëerig, d.w.z. dat de hertog de helft van Oirschot bezat, waarvan hij goederen in leen uitgaf. De andere helft van Oirschot was in leen uitgegeven aan een lagere of smalle heer, die ook wel een zekere periode de hertogelijke helft van Oirschot in pandschap bezat, o.a. het geslacht Van Leefdael.

Van tijd tot tijd, meestal bij de aanvang van de regering van een nieuwe hertog, moesten de leenmannen een akte opstellen waarin zij nauwkeurig de goederen, rechten en renten moesten omschrijven, die zij van de hertog in leen hadden. Dit document noemde men een denombrement. In zo'n denombrement lezen wij dan wie de bezitter van het leen is, hoe hij eraan gekomen is, wie zijn bureu zijn. Meestal is ook de begrenzing aangegeven van het leengoed met de namen van aanpalende percelen, wegen en wijken.

Aan de hand van gegevens uit de denombrementen werden door de klerken van de hertog leenregisters aangelegd. Meestal begon men per plaats onder aan het blad van een register te noteren, Bij de dood van een leenman, bij vererving of verkoop werd de opvolger er boven geplaatst. De nieuwe leenman moest zijn leen gaan "verheffen" bij de hertog. Oorspronkelijk zaten in deze leenverheffing (relivium) twee elementen. Het persoonlijk element was de eed, hulde en trouwzwering van de leenman aan zijn leenheer. Zakelijk was de manschap. De leenman kreeg een goed of recht om in zijn levensonderhoud te voorzien en voor het opbrengen van militaire verplichtingen ten aanzien van de leenheer, dus bewapening en manschappen voor krijgstochten. De leenverheffing moest geschieden bij een nieuwe leenheer, bijvoorbeeld bij erfopvolging en wanneer een leengoed of heerlijk recht een nieuwe bezitter kreeg.

De leenverheffing ging gepaard met een kleine financiële vergoeding aan de leenheer, het zogenaamde heergewade. De heergewaden werden aanvankelijk betaald in natura. Gebruikelijk was de betaling met een valk of een aam wijn. Later geschiedde deze betaling in een overeenkomstig bedrag in geld.

Met de achteruitgang van de feodaliteit namen ook de militaire verplichtingen in betekenis af. In de late middeleeuwen bezat de leenman veelal de aan het leen verbonden heerlijke rechten, die hem geld opbrachten en bezat hij ook het vruchtgebruik van het leengoed.

in de tiende en elfde eeuw konden lenen bij erfopvolging overgaan in handen van veuwelijke erfgenamen. Hiermee komt reeds de afzwakking van de aan het leenbezit verbonden militaire aspecten tot uitdrukking, daar vrouwen immers de vereiste militaire verplichtingen niet konden nakomen. Vanaf die tijd is dan ook de leenbrief in hoofdzaak een zakelijk contract tussen leenheer en leenman. Tegenover de perseendijke binding van de leenman aan zijn leenheer trad nu de zakelijke relatie tussen beiden, bij de belening op de voorgrond. Leenminnen konden dientengevolge streven naar een uitgebreid complex van leengoederen, die zij veelal konden verwerven door persoonlijke diensten aan hun leenheer. Zo werden in de 13e en volgende eeuwen veel lenen door de hertogen van Brabant uitgegeven aan leenwalen voor aan hen bewezen diensten, (1) •

Het betalen van het heergewade werd op de duur zo'n zakelijke financiële formaliteit, dat de leenman dit dikwijls liet doen door zijn procureur in plaats van zelf naar het leenhof te gaan.

In het leenregister vindt men dus over een vrij grote periode al de leenmannen, die een bepaald goed hebben bezeten, meestal met de datum van het verhef. In het denombrement vindt men een uitvoerige beschrijving van het leen. Met deze gegevens en de lijsten van betaalde heergewaden kan men een indruk krijgen van een leengoed of heerlijk recht, met betrekking tot de omvang en de elkaar opvolgende bezitters.

De drie oudste Brabantse leenregisters zijn:

"Het Latijns Boek", aangelegd circa 1312 (2);

"Het Stootboek", dit register werd gemaakt door Jan Stoot, griffier van de hertog, omstreeks 1355 (3).

Dan volgt "Het Spechtboek" opgemaakt door Nycolaus Specht als notaris en klerk van de hertog in 1379 (4).

De oudste denombrementen van de Bossche Meierij, die bewaard gebleven zijn, vinden we in het zogenaamde "Denombrementen van de Brabantsche Leenen onder s'Hertogon Bosch van de jaiTe 1440" (5).

Aangezien Noord-Brabant deel uitmaakte van het vroegere hertogdom Brabant met als hoofdstad Brussel, is het begrijpelijk, dat deze oude Brabantse leenregisters en denombrementen terecht zijn gekomen in de bewaarplaats van het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Het Rijksarchief in Noord-Brabant heeft echter belangrijke registers die in Brussel berusten kunnen reprograferen en heeft zodoende een collectie schaduwarchieven aangelegd, die de onderzoeker de gelegenheid geven het onderzoek naar leengoederen te vergemakkelijken en de oudste gegevens over lenen en rechten op te sporen (6).

Het oudste originele leenregister, dat het Rijksarchief in Noord-Brabant bezit, is het zogenaamde "Strick-grefier", dat bij de vrede van Westfalen in 1648 aan de Staten-Generaal in hun kwaliteit als hertog van (het noordelijke deel) Brabant werd overgedragen (7).

De hertogelijke griffier Strick legde dit register aan in 1586 en ging met zijn gegevens terug tot circa 1440 (8).

OIRSCHOTSE LENEN

Oirschot kende vele lenen. Niet alleen leengoederen maar ook rechten en renten komen voor, die door de hertog in leen werden uitgegeven.

Zo bezat Deyderic Willemsone van Arle de tienden, die in de parochie van Oirschot lagen en die jaarlijks een 30 pond zwarte opbrachten. (Een zwarte is een bepaalde munteenheid (9).

In het Stootboek worden de volgende leengoederen genoemd, die in Oirschot lagen:
Aarle, Bijsterveld, Boudwijsleen, Herzei, Ten Hout, Oudenhoven en het goed Ten Rodeken (10).

Enkele van deze goederen liggen nu in de gemeente Best. Aangezien Oirschot en Best vroeger één vrijheid vormden worden ze hier ook genoemd. Het ligt in de bedoeling van ondergetekende de gegevens van ieder leengoed te verzamelen en in de komende aflevering van "Campinia" te publiceren in de serie "Oirschetse Leengoederen". In dezelfde serie verschijnt te zijner tijd een studie over Bijsterveld, dat een tijd lang een eigen leenhof had, van de hand van mej. M. Bruning, medewerkster aan het Rijksarchief in Noord-Brabant.

J. Vriens.

Noten:

1. W. de Bakker: "Meierijse Leenregisters" in: "De kleine Meierij" jaargang 22 (1971) bladzijde 53 e.v. en: Notities drs. H.M. Brokken, Rijksarchief in Noord-Brabant.
2. L.Galesloot: "Le Livre les feudataires de Jean III duc de Brabant". en R.A.N.B.; Collectie Cuypers van Velthoven, inv.nr. 396
3. A.R.A. Brussel: Leenhof van Brabant, inv.nr. 2 en R.A.N.B.: Collectie schaduwarchieven, inv.nr. 2
4. A.R.A. Brussel: Leenhof van Brabant inv.nr.4 en R.A.N.B.: Collectie schaduwarchieven, inv.nr. 4
5. A.R.A. Brussel: Leenhof van Brabant, inv.nr. 9 en R.A.N.B.: Collectie schaduwarchieven, inv.nr. 7
6. R.A.N.B.: Inventarislijst van de handschriften en documentatiemateriaal van het Rijksarchief in Noord-Brabant, hoofdstuk IX, Schaduwarchieven.
7. R.A.N.B.: Archief van de Raad en Leenhove van Brabant, inv.nr.1322.
8. W. de Bakker: a.ee
9. R.A.N.B.: Collectie schaduwarchieven, inv.nr. 2 folio 47 verso.
10. R.A.N.B.: Collectie schaduwarchieven, inv.nr. 2, indices.